

ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σάββατον 5 Μαρτίου 1885.

ΤΕΥΧΟΣ ΚΣ΄.

ΔΑΝΤΟΥ

ΚΟΛΑΣΕΩΣ ΤΟ Δ΄.

Βαθύδουπος απέσεισε πλήρ κρότος
τὸν βαθὺν ἔκτρον ἐκ τῆς κεφαλῆς μου,
ὡς τοῦ βιαίως ἀφυπνιζομένου.

Τὸν ὀφθαλμοῦς μου ἀναπεπαιμένους
ἔστρεψα πέριξ κ' ἠγείρα εἰς ὕψος,
ρ' ἀναγνώρισω ποῦ τῆς γῆς ἰστάμην.

Καὶ ἀληθῶς ἐδρέθηρ εἰς τὸ χεῖλος
τοῦ θλιβεροῦ βαράθρου, τοῦ ἠχοῦντος
ἐξ ἀπεράντων ὀδυρῶν καὶ γόων.

Βαθὺν τοσοῦτον ἦτον, ὀμιχλῶδες
καὶ σκοτεινόν, ὥστ' εἶ κ' εἰς τὸν πυθμένα
ἐβίθισα τὸ βλέμμα, οὐδὲν εἶδον.

« Εἰς τὸν τυφλὸν ὡς καταβῶμεν κόσμον »,
ὁ ποιητὴς ὠχρὸς ἤρξατο λέγων·
« πρῶτος ἐγὼ, σὺ δεύτερος κατόπιον ».

Ἰδὼν δ' ἐγὼ τὴν πελοπόννησόν του,
« Νὰ ἔλθω ; » εἶπον· « Πῶς ; ἂν σὺ φοβῆσαι,
» σὺ δὲ παρήγορος τῶν διαταγῶν μου ; »

Ἄλλο δ' εἰς ἐμέ· « Αὐτῶν ἡ ἀγωνία
» τῶν κάτω, γράφει εἰς τὰς παραίτας μου
» ὁ ἔλεος, ὃν ἐκλαμβάνεις φέρον.

» Χωρῶμεν. Ὁ μακρὸς ἐπέγειρε δρόμος ».
Ὅπως εἰσήλθε, καὶ συνυπερέβην
τὸν πρῶτον κύκλον πέριξ τῆς ἀβύσσου.

Κ' ἐκεῖ μὲν θρηνοὶ ἀκουστοὶ δὲν ἦσαν·
ἀντήχουν ὅμως στεναγμοὶ τοσοῦτοι,
ὥστ' ὁ ἀεὶδὼς ἤρ' ἂν τρέμῃ,

διότι εἶχε θλίψεις ἀβασάνους
ὁ ἐκεῖ ὄχλος ὁ πολὺς καὶ μέγας
τῶν γυναικῶν, ἀνδρῶν καὶ μερικῶν.

« Δὲν ἐρωτᾷς », ὁ ὀδηγὸς μου εἶπε,
« τί εἶν' αὐτὰ τὰ πνεύματα, ἃ βλέπεις.
» Νὰ μάθης θέλω πρὶν προῆς, πῶς οὐτοί
» δὲν ἤμαρτον. Ὅτι χρῆστοί δὲ ἦσαν
» δὲν τοῖς ἀρκεῖ τὸ βάπτισμα τοῖς λείπει,
» ἢ πύλη τῆς θρησκείας ἦν πιστεύεις.

» Καὶ πρὸ Χριστοῦ ἂν εἰς τὸν κόσμον ἦλθοι,
» δὲν προσεκύνησεν τὸν Θεὸν ὡς ἔδει·
» εἰς ἐξ αὐτῶν εἰμὶ κ' ἐγὼ ἐπίσης.

» Οὐχὶ δι' ἄλλο σφάλμα, διὰ τοῦτο
» ἀπολωλότες, πάσχοντες ἐνταῦθα,
» διάγομεν ἀπέσπυδες κ' ἐν πόθοις.

Ὡς ἤκουσα, ἐδήχθηρ τὴν καρδίαν,
ἄνδρας εἰδὼς ἀξίους λόγον πλήστον
ἐν τῷ προδόμῳ μέροντας ἐκεῖνον.

« Εἰπέ, διδάσκαλε, εἰπέ, προστάτα,
» ἠρξάμην, θέλω βέβαιος γὰρ εἶμαι
» τῆς πίστεως, τῆς ὑπὲρ πάσαν πλάνην,

« ἐξῆλθέ τις ἐντεῦθεν δι' ἰδίας
» ἢ δι' ἑτέρου ἀρετῆς εὐδαιμῶν ; »
Ὁ δ' ἐννοῶν τὸν κεκρυμμένον λόγον,

ἀπήντα· « Ἦμην ρήλιος ἐνταῦθα,
» ὅποτε εἶδον ἰσχυρὸς γὰρ ἔλθῃ,
» σημεῖον ρίχης περιστεμμένους.

» Τοῦ πρωτοπλάστου τὴν σκίαν ἀφείλεν
» αὐτός, καὶ Ἄβελ τοῦ υἱοῦ, καὶ Νῶε,
» τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ, Μωσέως

» τοῦ νομικοῦ, Δαυὶδ τοῦ βασιλέως,
» τοῦ Ἰσραὴλ μετὰ πατρός καὶ τέκνων,
» καὶ τῆς Ῥαχὴλ, ἡ τόσον ἐχαρίσθη,

» καὶ πολλῶν ἄλλων ἐμακαρισθέντων.
» Νὰ μάθης θέλω, πῶς ψυχαὶ πρὸ τούτων
» ποτὲ δὲν εἶδον ἄλλαι σωτηρίαν ».

Ἐν τοῖσι προῦχωροῦμεν ὡς ὀμίλει,
καὶ διεπορευόμεθα τὸ δάσος,
τὸ δάσος λέγω τῶν πυκνῶν πνευμάτων.

Τῆς κορυφῆς δὲν ἦτορ ἡ ὁδὸς μας
ἔτι μακρὰν, ὅτε πῦρ εἶδον, λάμπος
ἐντὸς ἡμῶν φαιρῶν κατασκότων.

Ἀπέχομεν, οὐχὶ τοσοῦτον ὅμως,
ὥστε νὰ μὴ γνωρίσω διακρίτων
πῶς ἔντιμοι τὸν τόπον εἶχον ἄνδρες.

« Ὡ σὺ, ὁ πᾶσα τέχνην κ' ἐπιστήμην
» τιμῶν, τί εἶν' ἐκεῖν' οἱ τὴν ἀξίαν
» διάφοροι κ' ὑπέρτεροι τῶν ἄλλων ; »

Ἄδ' « Τὸ ὄρομα τὸ τιμῶν τῶν
» τὸ ἀντηχῆσαν διὰ τῆς ζωῆς σου,
» τῷ ὄρατῳ ἐναρεστοῦν, ἡμείφθη ».

Τότε δὲ ἤκουσα φωνὴν καλοῦσαν
» Τὸν ποιητὴν τὸν ὑψιστον τιμᾶτε,
» οὐ ἡ σκιὰ ἀπῆν, ἀλλ' ἐπαγγέλλεται ».

Ὡς δ' ἡ φωνὴ ἐκόπασε σιγῶσα,
τέσσαρας εἶδον σκιὰς προσερχομένας.
Φαῖδραὶ δὲν ἦσαν, οὔτε τεθλιμμένα.

Ἄδ' ἀγαθὸς διδάσκαλος μοι εἶπεν
« Ἰδὲ τὸν πρῶτον τοῦτον, τὸν ξιφῆρη,
» βασιλικῶς πρὸ τῶν τριῶν χωροῦντα ».

« Ὁ Ὀμηρος, ὁ μέγας ψάλτης, εἶναι,
» ὁ δ' ἕτερος Ὀράτιος ὁ μῶμος,
» Ὁβίδιος καὶ Λουκαῖος κατόπιν ».

« Καθ' ὃ δ' εἰς πάντας τ' ὄρομα ἐπίσης
» ἀρμόζει, ὃ ἡ μόνη φωνὴ εἶπε,
» τιμῶσί με, καὶ πράττουσιν ἐν λόγῳ ».

Τὴν καλὴν οὕτως εἶδον συνελθούσαν
σχολῆν τοῦ ἡγεμόνος ψάλτου, ὅστις
ὡς ἀετὸς πετᾷ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους.

Ἄφ' οὗ δὲ συναμίλησαν ὀλίγον,
ἠσπασάντό με, πρὸς ἐμὲ στραφέντες,
ὃ εἶδε μειδιῶν ὁ ὀδηγός μου.

Μ' ἐτίμησαν δὲ κ' ἔτι περαιτέρω,
εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐντάζαντές με,
ὥστ' ἐγενόμην ἕκτος μεταξὺ τῶν.

* Ἦλθον οὕτως ὅπου ἦν ἡ αἴγλη,
λέγοντες πλείστα, νῦν σιωπητέα,
ἀλλ' ἂ ἐκεῖ συζητητέα ἦσαν.

Ἀφίχθημεν δ' ἐμπρὸς εὐγενεὺς πύργου,
ὃν τεῖχος περιβάλλει ἐπὶ κλίματι
ὑψιστον, ῥῆαξ δὲ καλὸς ὠχρῶν.

Ἀήλθον ὡς γῆν στερεὰν τοῦτον
καὶ ἐπὶ πλάσ μετὰ τῶν σοφῶν μου,
κ' ἐφθάσαμεν εἰς χλοερὸν λιμῶνα.

Ἄνδρες ἐκεῖ σεμνόφθαλμοι παρήσαν,
καὶ ἐμβροθεῖς κ' ἐπίσημοι τὴν ὄψιν,
σπαρτίως ἀλλ' ἠδέως ὀμιλοῦντες.

Εἰς μίαν ἀπεσῆρθημεν γωνίαν,
εἰς ὑψος φωτεινόν, ἠγεωγμένον,
ὁπόθεν πάντες σύνοπτοι μᾶς ἦσαν.

Εἰς τὴν στιλβὴν ποικίλην ἐκεῖ πόαν
τὰ πνεύματα κατεῖδον τὰ μεγάλα,
κ' ἡ θεὰ τῶν τὸ πνεῦμά μου ἐξῆρε.

Μετ' ὀπαδῶν τῆς εἶδον τὴν Ἠλέκτραν,
καὶ ἐν αὐτοῖσι τὸν Ἐκτορα κ' Αἰρείαν
καὶ Καίσαρα, γυπόφθαλμον, ἐν ὄπλοις.

Τὴν Περθεσίλειαν καὶ τὴν Καμίλλαν,
κ' ἐξ ἄλλων τὸν Λατίων βασιλέα
μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Λαβινίας,

τοῦ Ταρκινίου τὸν διώκτην Βροῦτον,
Μαρτίαν, Λουκρητίαν, Κορνηλίαν,
καὶ παρεκεῖ τὸν Σαλαθρινόν μόνον.

Τὰ βλέφαρα δ' ἀκόμ' ὑψώσας, εἶδον
τὸν μύστορα τὸν τῶν ἐπιστημόνων,
καθήμενον ἐν μέσῳ φιλοσόφων.

Ἐθαύμαζον κ' ἐτίμων αὐτὸν πάντες.
Ἐγγύς του Πλάτων καὶ Σωκράτης ἦσαν
καὶ ὁ Δημόκριτος, ὁ ἐκλαμβάνων
τὸν κόσμον πάντα γέννημα τῆς τύχης,
Θαλῆς, Ἀναξαγόρας, Διογένης,
Ἐμπεδοκλῆς, Ἡράκλειτος καὶ Ζήνων,

καὶ ὁ Διοσκορίδης, ὁ ἐτάζων
τὸ ποιόν, Τούλιος, ὁ ἠθολόγος
Σενέκκας, Αἰνίος, ὁ γεωμέτρης

Ἐκλειδῆς, Πτολεμαῖος, Ἰπποκράτης
καὶ Ἀνικέννας, Γαληνός, ὁ γράψας
τὸ σχολίον τὸ μέγα Ἀβερῶν.

Δὲν ἔδραμαι τοὺς πάντας ν' ἀναγράψω
ἐμπρὸς μ' ἐλαίνει τὸ μακρὸν μου θέμα
καὶ ἐλαττοῦντ' αἱ λέξεις τῶν πραγμάτων.

Τῶν ἕξ ὁ λόγος ἐδιχοτομήθη.
Ἄλλοῦ ὁ ἔμφρων ὀδηγός με φέρει,
ἕκτος τοῦ ἡμεροῦντος εἰς ἀέρα
δορούμενον, ὁποῦ πᾶν φέγγος λείπει.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ.

Πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ ΚΟΣΜΟΥ.

Ἐρίτιμε φίλε,

Ἦ ἐν τῷ ΚΓ'. τεύχει τοῦ Κόσμου δημοσιευθεῖσα σπουδαία ἐπιστολὴ ἀνδρός λογίου καὶ πεπειραμένου τὰ ἐκπαιδευτικὰ, ὑποβαλόντος παρατηρήσεις τινάς, ἢ μᾶλλον ἐπιφυλάξεις, ὡς ἀποκαλεῖ ταύτας, ἐπὶ τοῦ *Περὶ γυναικείας ἐν Ἀμερικῇ παιδείσεως* ἀρθρου μου, τοῦ καταχωρισθέντος ἐν τῷ ΚΒ'. τεύχει τοῦ σπουδαίου Περιοδικοῦ ὅμων, ἐπιβάλλει μοι τὴν ὑποχρέωσιν, οὐχὶ ἵνα ἀνασκευάσω τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἐπιστείλαντος, ἄς καθ' ὀλοκληρίαν ἀσπάζομαι, ἀλλ' ἵνα προσθῶ ἐξηγήσεις τινὰς λίαν ἀναγκαίας πρὸς ἀποφυγὴν παρενοήσεων, καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περὶ ἐθνικῆς παιδείσεως μελετῶν μου, ὧν ἀκροθιγῶς ἠψάμην ἐν τῷ ἀρθρῷ ἐκείνῳ.

Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τῆς καθολοῦ παιδείσεως τῆς ἀρμοζούσης τῇ φύσει καὶ τῇ κλήσει τῆς γυναικὸς ἢ ἀπόφανσις ἐστὶ βεβαίως χαλεπωτάτη οὐ μόνον ἐμοί, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔλλογιμῳ καὶ πεπειραμένῳ ἐπιστολογράφῳ. Δυνάμεθα ὅμως, νομίζω, νὰ συνεννοηθῶμεν, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ συζητήσωμεν περὶ τῆς καθολοῦ παιδείσεως τῆς ὁμογενεῦς νεολαίας, καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς μαθήσεως, τῆς ἀρμοζούσης τῇ γυναικὶ κατὰ τὰς παρούσας ἡμῶν ἀνάγκας καὶ περιστάσεις μηδὲν ὑπ' ὄψει λαμβάνοντες τί πράττουσιν, ἢ πῶς περὶ τούτου κρίνουσιν ἄλλα ἔθνη ὑπὸ περιστάσεις ἄλλοιας ἢ ἡμεῖς διατελούμενα.

Εἶναι, νομίζω, ἀναντιρρητόν, καὶ πάσης συζητήσεως ἀνεπίδεκτον ὅτι ἡ ἡμιμάθεια καὶ ἡ δοκαιοσοφία ὀλεθριωτάτα εἰσι τῷ τε ἀνδρὶ καὶ τῇ γυναικί, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τῇ γυναικί. Διότι ἐάν, κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα, « πᾶσα ἐπιστήμη χωριστομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς παρουσία μᾶλλον οὐ σοφία φαίνεται », πῶς πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ψευδοσοφία, ἡ ἡμιμάθεια καὶ ἡ ἐπιπολαιότης;

Καὶ ὅμως ὑπὸ τῆς ἡμιμαθείας καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος κατακλιζόμεθα, οὐδεὶς δὲ τῶν ἀρμοδίων φαίνεται σοβαρῶς μεριμῶν περὶ τοῦ πῶς δυνατόν ἐστι νὰ τεθῇ φραγμὸς σπουδαῖος καὶ τελεσφόρος κατὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου κινδύνου, ὑφ' οὗ ἀπειλούμεθα, καὶ οὐ τὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἡμῶν ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν οἱ πάντες αἰσθανόμεθα. Σχολεῖα ἔχομεν πολλὰ, καὶ μέγιστα δαπανῶμεν ποσὰ πρὸς συντήρησιν αὐτῶν, ἀλλ' οἱ πάντες δυσανασχετοῦμεν καὶ γογγύζομεν διὰ τὴν χαλάρωσιν τῆς ἠθικῆς ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐκπαιδευτηρίοις, καὶ, τὸ παρὰ τοῦτον, διὰ τὸ ἀνεπαρκές τῶν ἐν αὐτοῖς ἀποκτωμένων χρησίμων γνώσεων, μ' ὅλα τὰ πολυτελῆ καὶ πομπώδη προγράμματα. Τί ποιητέον λοιπὸν πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων, καὶ ἀποσοβῆσιν τοῦ ἀπειλοῦντος ἡμᾶς κλύδωνος; Οὐδὲν ἄλλο βεβαίως, ἢ νὰ μεταρρυθμίσωμεν τὸ παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦν σφαλερὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, οὐ μόνον προσαρμόζοντες αὐτὸ εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ φροντίζοντες ἵνα ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν παιδείσις βᾶσιν ἔχῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην,

ἢ ὅπερ ταυτὸν, τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου μόρφωσιν, ἧς ἄνευ οὐδὲν ὠφελοῦσι τὰ γράμματα εἴτε πολλὰ εἴτε ὀλίγα, μᾶλλον δὲ καὶ βλάβης πρόξενον γίνονται. Ἡ μεταρρυθμισὶς δὲ ἀνάγκη ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς κατωτάτης παιδείσεως, ἧτις ἐστὶ τὸ θεμελίον, ἐφ' οὗ οἰκοδομηθῆσεται ἡ μέση καὶ ἡ ἀνωτέρα παιδείσις. Ἄνευ τούτου οἰκοδομοῦμεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ δαπανῶμεν οὐχὶ πρὸς ὠφελίαν, ἀλλὰ πρὸς βλάβην τῆς νεολαίας. Τούτο δὲ καὶ πράττομεν δυστυχῶς μέχρι τοῦδε, διότι ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων αἱ πλείστα τῶν Κοινοτήτων θεωροῦσι τὴν δημοτικὴν παιδείσιν ὡς μικρὸν τι καὶ ἀνάξιον προσοχῆς, ἀδιαφοροῦσι περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τοῦ δημοδιδασκάλου, ἀρκεῖ νὰ ἴηαι εἰσηγός, ἀφοῦ δὲν πρόκειται νὰ διδάξῃ εἰμὴ τὰ δὴ λεγομένα *κολλητογράμματα!* Οὕτω δὲ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖον, τὸ ἀληθὲς σχολεῖον τοῦ λαοῦ, ἐκπὸν πεντηκοντα καὶ δινηκοντίους ἔχον πολλὰς μαθητάς, διευθύνεται συνήθως ὑφ' ἐνὸς καὶ μόνου δημοδιδασκάλου βοηθουμένου τὸ πολὺ ὑφ' ἐνὸς παιδονόμου, τὸ πλησίον αὐτοῦ κείμενον Ἑλληνικὸν λεγόμενον σχολεῖον, ὅπερ ἐστὶ συνέχεια τοῦ δημοτικοῦ, καὶ δὲν ἔχει εἰμὴ εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα μαθητάς, ἀριθμεῖ δύο τρεῖς ἢ καὶ πλείονας διδασκάλους, ἐπαναλαμβάνοντες τὰ πρότερον κακῶς διδασκόμενα διὰ μεθόδου οὐχὶ κρείττονος. Οἱ ἐκ τῶν τοιούτων σχολείων ἐξερχόμενοι τελειοφοῦνται, ἔφηβοι ἤδη τὴν ἡλικίαν, δὲν δύνανται νὰ τραπῶσιν εἰς βιοποριστικὸν τι ἔργον, μὴ συναῖδον πρὸς τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν, ὡς *λογιωτάτων*, ἀφοῦ τὸσον καλῶς ἔμαθον τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ συντακτικόν, καὶ ἀπεστήθισαν ἐγγχειρίδιόν τι ἱστορίας, γεωγραφίας καὶ κατηγήσεως, διότι ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις περιορίζεται ἅπασα ἡ σοφία αὐτῶν. Οἷα μάλιστα καὶ ἀδικος σπατάλη χρημάτων καὶ χρόνου! Καὶ ὅμως πρὸς συντήρησιν τῶν οὐ μόνον ἀνωφελῶν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπιζητιῶν τούτων σχολείων αἱ Κοινοὶ φιλολογοῦνται νὰ δαπανῶσι πενταπλάσια πολλὰς ποσᾶς, τῶν ὅσα ἔχουσιν ὠρισμένα πρὸς συντήρησιν τῶν Δημοτικῶν σχολείων, ἧτοι τῶν ἀληθῶν σχολείων τοῦ λαοῦ! Εἶναι ἐνοούμενον ὅτι ὑπὸ ταιαύτας συνθήκας παιδείσεως καὶ διδασκαλίας ἐπὶ σαθρῶν βάσεων τεθειμένης τὰ ἀποτελέσματα εἰσὶν οἷα νῦν βλέπομεν. Οἱ μαθηταί, κατὰ τὴν εὐφυῆ καὶ ἀληθεστάτην ῥῆσιν λογίου ἀνδρός, ἐξερχόμενοι τῶν σχολείων ἀγνοοῦσι μὲν ὅσα ἐδιδάχθησαν, γνωρίζουσι δὲ πολλά, ἅπερ δὲν ἐδιδάχθησαν!

Ὅποια θὰ ἦτο ἡ τύχη τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, καὶ ὅποιαν σωτήριον μεταβολὴν ἤθελεν ὑποστῆ ἢ καθ' ὅλου παιδείσεως τοῦ ἔθνους, ἂν οἱ δύο ἢ τρεῖς διδασκαλοὶ τοῦ Ἑλλ. Σχολεῖου ἀντὶ νὰ περιορίζωνται διδασκόντες ἀσκόπως εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα μαθητάς, προσετίθεντο εἰς τὸν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου διδασκαλόν, καὶ ἐφαρμόζοντες τὴν νεωτέραν μεθόδον τῆς διδασκαλίας ἐδιδάσκον καὶ ἐπαιδαγώγουν τοὺς 150 ἢ 200 μαθητάς αὐτοῦ, ἧτοι *ἅπαντα τὰ τέκνα τῆς Κοινοῦτος!* Ὅποσον δὲ ἐντιμότερον καὶ σπουδαιότερον στάδιον ἐνεργείας θὰ παρέχετο εἰς τοὺς λεγομένους ἑλληνοδιδασκάλους, οἱ ὅποιοι οὐ μόνον δὲν

ἤθελον θεωρήσει ἑαυτοὺς ὑποβιβάζομένους, ἀλλὰ καὶ θὰ συνησθάνοντο ὅτι προβιβάζεται ἡ ἀξία αὐτῶν, γινομένων ἀληθῶν διδασκάλων τοῦ ἔθνους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τοὺς τριούτους ἔθνικούς διδασκάλους ἦτοι τοὺς δημοδιδασκάλους δὲν ἀπαξιοῖ νὰ δέχηται ὁμοτραπέζους πολλὰς ὁ πολὺς Βίσαρκ.

Πρὸς τὴν κατωτέραν λοιπὸν, τὴν δημοτικὴν δηλονότι παιδευσιν, δεόν νὰ στραφῇ ἅπασα ἡ προσοχὴ καὶ ἡ μέριμνα τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν λαῶν. Ἐν τοῖς μεγάλαις Ἐκπαιδευτηρίοις, ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Πανεπιστημίοις δὲν διαπλάσσεται οὐδὲ μορφοῦται ἡ μάζα τοῦ ἔθνους. Τὰ μεγάλα καὶ πομπώδη προγράμματα δὲν δύνανται νὰ ἠθικοποιήσωσι τὴν κοινωνίαν, οὐδὲ νὰ μορφώσωσι τιμίους καὶ χρηστοὺς πολίτας, καὶ μητέρας ἀξίας τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν. Παρέχουσι μόνον ἐπιπλαστὸν τινα λάμπιν κατ' οὐδὲν διαφέρουσαν ἐπιπολαίου ἐπιχρυσώματος, ἐξαιλεφρομένου διὰ τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἡ τοιαύτη ἐπιπλαστος καὶ κίβδηλος ἐκπαίδευσις, μὴ ἔχουσα βῆσιν τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, δένειναι παιδεῖα, ἀλλ' ἡμιμάθειά τις καὶ ψευδοπαιδεῖα πολλῶν χείρων τῆς ἐντελοῦς ἀμαθείας. «Οὐδαμοῦ γὰρ δεῖν οὐδὲ σφοδρὸν ἀπειρία τῶν πάντων οὐδὲ μέγιστον κακόν· ἀλλ' ἡ πολυπερία καὶ πολυμαθεῖα μετὰ κακῆς ἀγωγῆς γίγνεται πολὺ τοῦτων μείζων ζημία» (Πλάτ. Νομ. Ζ. 20). Μόνον ἐν τῇ τρυφερῇ ἡλικίᾳ εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργήσωμεν τὸν σπόρον τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου. «Παντὸς φυτοῦ ἡ πρώτη βλάστη, λέγει ὁ δαμιόσιος Πλάτων, καλῶς ὀρμηθεῖσα πρὸς ἀρετὴν τῆς αὐτοῦ φύσεως κριωτάτη τέλος ἐπιθεῖναι τὸ πρόσφορον, τῶν τε ἄλλων φυτῶν καὶ τῶν ζῶων ἡμερῶν καὶ ἀγρίων καὶ ἀνθρώπων.» Ἀνθρώπος δέ, ὡς φαίμεν, ἡμερῶν, ὅμως μὴν, παιδείας μὲν ὀρθῆς τυχόν καὶ φύσεως εὐτυχῆς θειότατος, ἡμερότατον τε ζῶον γίνεσθαι φιλεῖ· μὴ ἰκανῶς δέ, ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατος τῶν ὁπόσα φύει γῆ, ὧν ἕνεκα οὐ δεύτερον οὐδὲ πῦρρον δεῖ τὴν παιδῶν τροφήν τὸν νομοθέτην εἶναι γίνεσθαι» (Πλάτ. Νομ. ΣΤ. 12). Τὴν πρώτην λοιπὸν βλάστην, τὴν τρυφερὰν λοιπὸν ἡλικίαν οφείλομεν νὰ ὀρμήσωμεν πρὸς τὴν ἀρετὴν. Ἐν αὐτῇ πρέπει νὰ τεθῶσι διὰ δεξιᾶς καὶ πεπειραμένης χειρὸς τὰ σπέρματα τῶν μεγάλων ἀρετῶν, τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείας, τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, τῆς φιλοσοφίας πρὸς τοὺς γονεῖς, τῆς εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τῆς τιμῆς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα, τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν τιμὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην, διότι τοῦτο ἐστὶν ἡ ἀληθὴς παιδεῖα, καὶ τοῦτο ἐννοοῦμεν λέγοντες διαπαιδαγωγῆσιν. Τοῦτου δὲ μὴ ἰκανῶς ἢ μὴ καλῶς καὶ ἐν τῷ δέοντι χρόνῳ γινομένου, δυνατόν μὲν νὰ ἔχωμεν καλοὺς τινὰς ἐπιστήμονας καὶ λογίους πολλοὺς, ὀλίγους ὅμως θὰ ἔχωμεν χρηστοὺς καὶ ἐναρτέτους πολίτας.

Τὴν μεγάλην, τὴν ἀναμφισβήτητον ταύτην ἀλήθειαν, καίπερ πολλὰς καὶ παρὰ πολλῶν σπουδαίων ἀνδρῶν γραφείσαν καὶ ἐπαναληφθεῖσαν, οὐπω κατενοήσαμεν ἀρκούντως.

Τρανωτάτη τοῦτου ἀποδείξις ἐστὶν ἡ οἰκτρὰ κατὰστασις, ἐν ἣ διατελοῦσι τὰ πλείστα τῶν δημοτικῶν ἡμῶν σχολείων, ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἡ ὑπαρξὶς τοσούτων Γραμματοδιδασκαλείων, εἰς πᾶν ἄλλο βεβαίως συντελούντων ἢ εἰς τὴν κατ' ἀνθρώπον μόρφωσιν τοῦ νοῦς καὶ τὴν διέπλασιν τῆς τρυφερᾶς καρδίας τῶν παιδῶν. Ἀρτίως ἐτι ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τοῦ γείτονος κράτους μεταξὺ ἄλλων οἰκονομιῶν ἐγένετο πρότασις ἵνα ἐλαττωθῶσιν αἱ ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς παιδείσεως δαπάναι!!! Ἐνῶ ἐκ τῆς ἀρτίως δημοσιευθείσης ἐπισήμου στατιστικῆς ἀποδείκνυται ὅτι ἡ δημοτικὴ παιδεὺσις διατελεῖ καὶ ἐκεῖ ἐν θλιβερωτάτῃ καταστάσει.

Ἐτέρα ἀπόδειξις ἐστὶν ἡ παρ' ἡμῖν Φιλανθρωπικὴ καὶ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης, ἢ μετὰ τοσούτου πτυχίου καὶ διὰ τοσούτων χρηματικῶν θυσιῶν ἰδρυθεῖσα πρὸς ὑποστήριξιν πρὸ πάντων τῆς δημοτικῆς παιδείσεως. Δύνανται νὰ διύσχυσθῶσιν οἱ διευθύνοντες τὰ κατ' αὐτὴν ὅτι σκοπίμως καὶ τελεσφόρως ἐνεργεῖ, ὅτι ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ὅτι κατενόησε τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολήν; Ἐάν τις κρίνῃ ἐκ τοῦ γλίσχρου μισθαρίου καὶ ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας παρ' αὐτῆς ἀποστελλομένων δημοδιδασκάλων, πείθεται ἀδιστακτικῶς περὶ τοῦ ἐναντίου. Βλέπομεν συνεχῶς, καὶ μανθάνομεν ἀναγινώσκοντες τὰς ἐφημερίδας ὅτι πολλοῦ ἐγείρονται σχολεῖα, εἶναι τῶν ὁποίων εἰσὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομαὶ δυσανάλγοι πρὸς τοὺς πόρους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν Κοινοτήτων. Ἀλλὰ τίνες εἰσὶν οἱ διδάσκοντες ἐν αὐτοῖς; Ἐλήφθη ἄρξ γε περὶ τούτου τοσαύτη πρόνοια ὅση περὶ τὴν οἰκοδομήν; Κατενοήθη ὅτι σχολεῖον ἐστὶν ὁ διδάσκαλος καὶ οὐχὶ τὸ οἰκοδόμημα, ἢ ὅτι πρόγραμμα ἐστὶν ἡ ζῶσα διδασκαλία; Ἐσκέψαντο οἱ ἀρμόδιοι ὅτι ὁ παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας δεόν νὰ ἦναι σφοδρότερος τῶν ἐν τοῖς Ἑλλ. Σχολείοις καὶ Γυμνασίοις καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, διότι εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν ὁ Πλάτων ἀπαιτεῖ νὰ ἦναι ὁ ἀριστος τῶν ἐν τῇ πόλει εἰς πάντα, παραδίδεται ἡ μόρφωσις τοῦ νοῦς καὶ ἡ διέπλασις τῆς καρδίας κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, καθ' ἣν δυνατὴ καὶ ἀναγκαιοτάτη ἐστὶν ἡ διέπλασις αὐτῆ; Ἡ πείρα δυστυχῶς πείθει ἡμᾶς περὶ τοῦ ἐναντίου. Καὶ λοιπὸν πῶς θέλομεν νὰ ἔχωμεν εὐρατόν καὶ ἀσφαλές τὸ παιδευτικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα ὅταν οἰκοδομῶμεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς ἄμμου;

Ὁ ἐμβριθὴς καὶ ἐλλόγιμος ἐπιστολογράφος συνολογήσει βεβαίως ὅτι λέγοντες γυναικεῖαν παιδευσιν παρ' ἡμῖν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ἄλλο εἰμὴ τὴν πρώτην κυρίως παιδευσιν, ἧς μετέχουσι, καὶ δι' ἧς παιδαγωγοῦνται ἅπασαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις. Τὰ ἀνώτερα Ἐκπαιδευτήρια, τὰ μεγάλα Παρθεναγωγεῖα τὰ ἐπὶ ἀδρῶν διδάκτορις παρέχοντα τὴν διδασκαλίαν εἰς προνομίουχους τινὰς τάξεις, καὶ ὑποθετῶσι τελειότητα διοργανωμένα, ἐλάχιστα συμβάλλοντα εἰς τὴν κατ' ὅλου παιδευσιν. Τὰ ἀληθῆ Παρθεναγωγεῖα ἡμῶν, πρὸς ἃ ἀνάγκη νὰ στραφῇ ἅπασα ἡ προσοχὴ καὶ ἡ μέριμνα ἡμῶν, εἰσὶ τὰ τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν Κοινοτή-

των. Ἢ ἐν αὐτοῖς δωρεὰν χορηγομένη παιδεὺσις καλῶς καὶ σκοπίμως γινομένη ἐστὶν ἀκνυτηρῆτως ἀρκούσα, ἵνα καταστήσῃ τὴν γυναῖκα ἀξίαν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς. Καὶ δὲν θὰ ἔχη μὲν (δὲν θέλω νὰ εἶπω ἐν εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς) τὴν ἀξίωσιν ὅτι εἶναι σοφὴ καὶ ὑπέροχος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, θ' ἀποκτήσῃ ὅμως, ἂν καλῶς διδασθῇ καὶ παιδαγωγηθῇ τὰς γνώσεις ἐκείνας, δι' ὧν κατανοήσῃ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τὰ πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν ἀληθῆ αὐτῆς καθήκοντα. θ' ἀπαλλαγῇ ὀλεθρίων προσλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, καὶ θὰ δύνηται νὰ μεταδώσῃ τὰς ἀρετὰς ταύτας πρὸς τὰ ἑαυτῆς τέκνα. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ σχολεῖα ταῦτα τῶν θηλέων ἔχουσιν ἀνάγκη τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος προσοχῆς καὶ τῆς αὐτῆς μεταρρυθμίσεως, ἧς ἔχουσι καὶ τὰ τῶν ἀρρένων σχολεῖα. Καὶ πρὸς τοῦτο δὲν ἀμφισβῆλω ὅτι συνομολογοῦντα ἔχω τὸν ἐλλόγιμον Ἐπιστολογράφον, ὅστις ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ, ὡς λογίου, καὶ ἐν τῇ μακρῇ πείρᾳ αὐτοῦ δύναται καὶ οφείλει ν' ἀναπτύξῃ τὸ θέμα τοῦτο ἐρρωμένεστερον ἢ ἐγώ.

Περὶ δὲ τῶν μεγάλων καὶ κεντρικῶν ἡμῶν Παρθεναγωγείων τὸ ζήτημα ἐστὶν ἀκνυθώτερον. Τὰ Προγράμματα αὐτῶν εἰσὶν ὁμολογουμένως τεράστια, ἐναντίον τῆς σοφῆς τοῦ Πλάτωνος γνώμης λέγοντος ὅτι «Τὰ μέτρια μάλιστα ὠφελεῖ τὸ σῶμα, ἀλλὰ » μὴ τὰ πολλὰ μηδὲ τὰ ὀλίγα. . . . καὶ περὶ τῶν » μαθημάτων ὡσαύτως. . . . » Ἢ δὲ ἐν τοῖς Παρθεναγωγείοις τούτοις παρεχομένη παιδεὺσις τῇ γυναικὶ πολλὴν δύναται παρασχεῖν ἀσφρητὴν πρὸς σκέψιν παντὶ τῷ περὶ ταῦτα σπουδάζοντι. Ἀλλὰ μὴ λησμονώμεν ὅτι τὰ Παρθεναγωγεῖα ταῦτα εἰσὶ κυρίως εἰπεῖν Διδασκαλεῖα, καὶ ὡς τοιαῦτα προορισμὸν ἔχουσι νὰ μορφώσωσι δοκίμους νηπιαγωγούς καὶ διδασκάλους, ὧν ἂνευ ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ μεταρρυθμισὶς τῆς κατωτέρας παιδείσεως. Ὑπὸ τοιαύτην δὲ ἐποψίν ἐξεταζόμενα τὰ Παρθεναγωγεῖα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς παρέχοντα διδασκαλίαν ἀπᾶντος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἰδρύσεως αὐτῶν, ἢ ἀνωτέραν τῶν παιδευτικῶν ἡμῶν ἀναγκῶν.

Κατὰ πόσον ὅμως διὰ τῶν Προγραμμάτων αὐτῶν, διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν οργανισμοῦ, καὶ διὰ τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς διδασκαλίας ἐν αὐτοῖς, εἶναι δυνατόν νὰ συμβιβασθῶσιν, ἀφ' ἐνός μὲν τὰ συμπεφέροντα καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν διδασκόμενων ἐπὶ τῷ σκοπῷ καὶ τῇ ὑποχρεώσει τοῦ νὰ μετέλθωσι τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ δίκαιαι ἀξιώσεις τῶν γονέων ἐκείνων ὅσων αἱ θυγατέρες δὲν ἔχουσι τοιοῦτον προορισμὸν, κατὰ πόσον ἔχουσι λόγον ὑπάρξεως ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ δύο μεγάλα καὶ ἰσότιμα παρθεναγωγεῖα, ἢ μᾶλλον Διδασκαλεῖα ὁμοιομόρφως διοργανωμένα, καὶ κατὰ πόσον ἐπιτυχῶς ἐξυπηρετοῦνται δι' αὐτῶν αἱ παιδαγωγικαὶ ἡμῶν ἀνάγκαι, τοῦτο ἐστὶ ἡμῖν ἀντικείμενον ἰδιαιτέρως μελέτης.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς περὶ ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως καὶ πολυτελείας τῶν οἰκοδομουμένων Ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν συνετὰς παρατηρήσεις τοῦ σπουδαίου ἐπιστολογράφου, οὐδεμίαν

ἔχω ἀντίρρησην, παραδεχόμενος καθ' ὁλοκληρίαν ὅτι ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Βασσαλείου Παρθεναγωγείου, οἰκοδομηθέντος δαπάναις ἀνδρὸς ἰδιώτου, καὶ ἴσως ἰδιοτρόπου, ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ πρὸς τοῦτο θυσιάσαντος, οὐδαμῶς πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ἡμῖν ὡς παράδειγμα μιμήσεως ἀξίον, καὶ ὅτι ἐπομένως παρ' ἡμῖν οὐδεμίαν ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν, οὐδεμίαν δαπάνην ἀνωφελεῆς καὶ μάλιστα ἐπιτρέπεται ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῶν δι' ἔργου οἰκοδομουμένων καὶ συντηρουμένων ἐκπαιδευτηρίων ἡμῶν τοσούτω μᾶλλον, ὅσῳ περὶ πολλῶν ἄλλων σπουδαιότερων ἀναγκῶν ἔχομεν νὰ μεριμνήσωμεν, πῶς ἴσως καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἐξουδετέρωσιν μονίμων καὶ ἐπαρκῶν πρὸς συντήρησιν αὐτῶν πόρων. Ἄλλως, δαπανώμεθα ἐφ' ἃ μὴ δεῖ.

Περὶ τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἰσως μακρῶν πρὸς τὸν ἐλλόγιμον ἐπιστολογράφον ἀπάντησίν μου, οὐδαμῶς ἀμφισβῆλω ὅτι παρέχω αὐτῷ ἀσφρητὴν, ἵνα ἀναπτύξῃ τὰς περὶ ἐκπαιδείσεως καὶ παιδαγωγίας γνώσεις καὶ θεωρίας αὐτοῦ, συντελών, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, πρὸς διασφύτισιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ ζητήματος μέγιστον ἔχοντος ἐνδιαφέροντος, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποῦ ἐξήρηται ἐν τῶν προωρισμένων καὶ ζωτικωτάτων ἡμῖν συμμερόντων, ἢ θεραπεία τῆς μεγάλης κοινωνικῆς ἡμῶν πληγῆς.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 18 Φεβρουαρίου 1883.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ¹.

Οἱ Σαμογέται.

Πῶς δὲ θάπτεται ὁ Σαμογέτης; Ἀπλῶς, ἄνευ ἄσματος, ἄνευ εὐχῆς! Ὁ νεκρὸς τίθεται εἰς ἀνοικτὴν σοφόν, μετὰ τινων εὐτελῶν πραγμάτων τοῦ ἀποθανόντος. Ἦνος ἔλκει τὸ ταπεινὸν φέρετρον μέχρι τοῦ ἐγγύς λόφου, ἐφ' οὗ τὸ ζῶον σφάπτεται. Ἡ πενθοῦσα συνοδεία τραγεῖ τὸ σφάγιον, λείψανα δὲ κρέατος καταλείπει τῷ νεκρῷ, ὡς ἐφόδιον τροφῆν. Μετὰ τὸ γεῦμα τοῦτο, οἱ ζῶντες ἀνακλύπτουσι οἴκαδε, ὁ δὲ νεκρὸς μένει ἄταφος, ἐλώριον οἰωνοῖσι πᾶσιν. Ἀλλ' ἡ μνήμη τοῦ ἀποθανόντος ἐπὶ μακρὸν ἱερὰ νομίζεται. Τρία ἔτη μετὰ τὸν θάνατον, τὸ πνεῦμα, κατὰ τὴν πίστιν τῶν Σαμογετῶν, αἰωρεῖται ὑπὲρ τοὺς πατρῷους ἀγρούς καὶ ἀοράτως μετέχει πάσης λύπης καὶ χαρᾶς τῶν ζώντων. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, οἱ περιλειπόμενοι κατασκευάζουσι ζῶανον τοῦ ἀποθανόντος, ὅπερ τῇ μὲν μεσημβρίᾳ τιθεῖσιν ἐνθα τρώγουσι, τῇ δὲ νυκτὶ εἰς κλίνην.

Ἐν ἀρχῇ τοὺς Σαμογέτας εἰδωλολάτρως ἐκαλέσαμεν. Ὄντως ἡ θρησκεία αὐτῶν εἶνε νηπιώδης, διότι πιστεύουσι μὲν εἰς ὕψιστον ὄν, ὅπερ καλοῦσι Νόμν, θύουσιν ὅμως καὶ εἰς ἀκατέρηστα τινὰ ζῶανα. Καὶ ἐν τῇ ἱεροπραξίᾳ ταύτῃ πάλιν ὁ βένος πρωταγωνιστεῖ, σφαττόμενος, ἢ δ' εὐλαβῆς καὶ πρόθυμος τῆς σαρκὸς αὐτοῦ κατὰβρωσις φαίνεται οὕσα ἡ μὲν ἐξωτερικὴ λατρεία.

Τέλος. Ἴδε τελευτῶν ΚΕ'.

χαρκτηρας, τούτ' ὅπερ κατορθοῦσιν οἱ πλείστοι μιμοί, μόνον διὰ φουραμάτων καὶ ἐπιχρίσεως. Θαυμαστοτάτην ἀπόδειξιν τοιαύτης δεξιότητος παρέσχεν ὁ διάσημος Γάβριελ. Ὅτε ὁ φίλος αὐτοῦ Φήλδινγκ, ἄγγλος μυθιστοριογράφος, ἐτελεύτησε τὸν βίον, ὁ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐκδότης ἠθέλησε νὰ ἐκδῶ σὺν αὐτοῖς καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀποθανόντος. Ἄλλ' ὁ Φήλδινγκ οὐδέποτε εἶχε ζωγραφηθῆ, οὐδὲ ζωγράφος τις ἠδυνήθη ἐκ μνήμης κἄν κατὰ προσέγγισιν νὰ παραστήσῃ τοὺς ἰδιαζόντως χαρακτηριστικούς καὶ πνευματώδεις τοῦ ἀνδρὸς χαρακτήρας. Τότε ὁ Γάβριελ μιξ τῶν ἡμερῶν ἐμφανίζεται πρὸς φίλον ζωγράφον, ἀποχωρεῖ ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς παρακείμενον δωμάτιον καὶ εἶτα ἐπανέρχεται τὸσον ὁμοίως πρὸς τὸ σῶμα καὶ σχῆμα τοῦ Φήλδινγκ, ὥστε ὁ ἔντρομος ζωγράφος κατ' ἀρχὰς ἐπίστευσε εἰς καταχθόνιον ὄραμα. Ὁ Γάβριελ ὁμοῦ ἐκθήσθη ἵνα ζωγραφηθῆ ὡς ὁ ἀποθανὼν ποιητής, ὅτε δὲ ἡ εἰκὼν ἀνεφάνη ἐν τῇ νέχ ἐκδόσει τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἐξέπληξε πάντας διὰ τῆς ἀπαραλλάκτου ὁμοιότητος.

Ἄλλ' αἱ ἐξαιρέσεις αὗται ἀπαντῶσι μόνον παρὰ διπλωμάταις καὶ καλλιτέχναις, οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι, θέλοντες εὐτραπέλως ἢ ὑπούλως νάπατήσωσι, καταφεύγουσιν εἰς τὴν προσωπίδα, πρὸς κρύψιν ἢ παραμόρφωσιν τοῦ προσώπου αὐτῶν.

Οὕτως ἀπαντῶσιν αἱ προσωπίδες ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις, πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ ἀνθρώπου λέγομεν ὅτι κατ' ἀρχὰς χοῆσις αὐτῶν ἐγένετο ἐν φαιδραῖς εὐτραπέλαις. Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνας, ἐν ταῖς τοῦ τραγητοῦ ἑορταῖς, ἄς ἀφιέρουν τῷ θεῷ τοῦ οἴνου Διονύσῳ ἢ Βάκχῳ, φαιδρὰ ἐτέλουν παίγνια, ἐν οἷς ὅτε μὲν οἱ θεοὶ καὶ ἥρωες, ὅτε δὲ αἱ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ποιικίλαι ιδιότητες διεδραμάτιζον γελιογραφικὸν τι προσώπων. Ἴνα δὲ κατὰ φύσιν τελῶνται αἱ παραστάσεις αὗται, οἱ ὑποκρινόμενοι προσήρχοντο ἐν μορμολυκείοις, φέρουσι καλῶς ἐξεργασμένους καὶ ἐζωγραφημένους χαρακτήρας προσώπου. Τὰ μορμολυκεία ἐκεῖνα ἦσαν σχεδὸν ὅμοια τοῖς ἐτι καὶ σήμερον ἐν χρήσει ἐν κωμικαῖς μεταμφιέσει προσωπίδοις.

Ἐκ τούτων τῶν ἐν τῷ τραγητῷ κατ' ἀρχὰς παντομιμικῶν παραστάσεων προέκυψαν αἱ δραματικά, ἐν αἷς οἱ ὑποκρινόμενοι πράξεις ἔλεγον καὶ λόγους.

Τὰ πρῶτα τῶν Ἑλλήνων θεάτρα ἦσαν πλῆνα τινὰ ὄχηματα, ὄχηματα τοῦ Θέσπιδος ἐπονομαζόμενα, φέροντα ἅμα τοὺς ὑποκρίτας καὶ τοὺς εἰς τὰς διαφόρους παραστάσεις ἀναγκαίους ἱματισμούς. Ἦδη οὐδὲ λόγος κἄν ἐγένετο περὶ σκηνῆς καὶ θεάτρου, ὑπεκρίνοντο δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ὀχημάτων, ἢ ἐπ' ἐλαφροῦ τινος ἱκρίωματος. Ἄλλὰ τὰ προσωπεῖα ὑπῆρχον. Κατὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ προσώπου ἦσαν καὶ ἐζωγραφημένα, ἢ δ' εἰς τὴν σημερινὴν τέχνην ἀναγκαῖοτάτη διαδοχικὴ τροπὴ καὶ ἀλλοίωσις τῆς μορφῆς οὐδένα παρεῖχε κόπον τοῖς παλαιοῖς Ἑλλήσιν ὑποκριταῖς.

Ὅτε βαθμηδὸν ὑψώθη ἡ δραματικὴ τέχνη· ὅτε αἱ τοῖς ποιηταῖς παντός λαοῦ καὶ χρόνου ὡς ἀμίμητον προκειμένην ὑπόδειγμα, ἑλληνικαὶ τραγωδίαί ἐδιδάσκοντο κατὰ μεγάλαις ἑορταῖς, πρὸ ἀπειροπληθῶν ἀν-

θρώπων καὶ ἐν γιγαντιαίοις κτιρίοις, ὧν τὰ εἰρήπια ἡμεῖς ἐτι θαυμάζομεν, τότε πάλιν διετηρεῖτο ἡ προσωπίς, ἢ τὴν ἐπινοήσιν αὐτῆς ταῖς ἑορταῖς τῶν ἀμπελοφυγῶν ὀφείλουσα.

Ἐπειδὴ δὲ ἐδίδασκον πρὸ ἀπειροπληθῶν θεατῶν καὶ κολοσσαίου θεάτρου, ὑποδυόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θεῶν, ἡμιθέων καὶ ἡρώων σχήματα, διὰ τοῦτο ἐπειρῶντο νὰ ἔχωσιν ὑπερῶνθρωπον μέγεθος καὶ πόρρω ἀκουσμένην φωνήν. Ὅθεν οἱ ὑποκριταὶ περὶ μὲν τοὺς πόδας ἔβαλλον τοὺς καθόρους, δι' ὧν ὑψηλότεροι ἐφαίνοντο, εἰς δὲ τὴν προσωπίδα κατεσκευάζον ἡχητικούς σωλήνας, πολλαπλασιάζοντας τὸν ἦχον τῆς φωνῆς, ἥτις διικνεῖτο μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ θεάτρου.

Τὰ προσωπεῖα ἐζωγραφοῦντο καθ' ὃν ὠρίζοντο σκοπόν, ἢ τοῦλάχιστον κατὰ τὸ εἶδος τοῦ ὑποκριτοῦ, εἰς ὃν ἀνήκον. Τὰ μὲν κωμικὰ προσωπεῖα ἐδείκνυον γελῶσαν, φαιδρὰν καὶ πολλὰκις μορφαζουσαν μορφήν, τὰ δὲ τραγικὰ σοβαρὰν, ἀξιοπρεπῆ καὶ ἐπίσημον.

Πολλὰκις τὰ προσωπεῖα ταῦτα προσέβλλοντο καὶ ὡς σύμβολα τῆς ὑποκριτικῆς τέχνης, αἱ δὲ Μοῦσαι παριστῶντο φέρουσαι ἐν τῇ χειρὶ τὴν τραγικὴν ἢ κωμικὴν προσωπίδα.

Ἄστε ἡ σήμερον ἐλαφρῶν παιδιῶν καὶ σκωμμάτων ὄργανον οὕσα προσωπίς, εἶχε κατὰ τὴν γεγραμμένην ἀρχαιότητα ὑψίστην καὶ ἐκπολιτιστικὴν σπουδαιότητα. Παρίστα τὴν εὐγενεστάτην καὶ παρ' Ἑλλήσιν τιμιωτάτην τῶν τῆς ποιήσεως μορφῶν, τὴν δραματικὴν ποίησιν, ἐν ἣ ἡθεοὶ τε καὶ ἔθνη καὶ ἥρωες ἐδοξάζοντο, καὶ αὐτὰ τὰ ἐκδικητικὰ τοῦ Ταρτάρου πνεύματα διδακτικῶς παρίσταντο πρὸς τὰ ἔντρομα πλήθη.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παρέλαβον τὴν ἑλληνικὴν προσωπίδα, ὡς παρέλαβον πᾶσαν ἑλληνικὴν τέχνην καὶ ἐπιστήμην. Ἡ Ῥωμαϊκὴ προσωπίς, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἐν τῷ στόματι ἡχητικὸν σωλήνα, ἐκαλεῖτο persona, παρὰ τὸ personare, διαχεῖν, ἀντιχεῖν. Ἡ λέξις persona ἀπὸ τοῦ προσωπεῖου μετεδόθη εἰς τὸ δράμα τιζόμενον προσώπων καὶ τὸν ὑπ' αὐτοῦ παριστῶμενον χαρακτήρα· οὕτω βραδύτερον persona ἐκλήθη καὶ πᾶς ἄνθρωπος, οὗ ἀνεφέρετο ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ τῆς φύσεως ἴδιον. Ἐτυμολογία τῷ ὄντι παράδοξος! Αἱ σήμερον κοινόταται παρὰ Γάλλοις καὶ Γερμανοῖς καὶ λοιποῖς εὐρωπαϊοῖς λέξεις personne, persœnlichkeit, person, personnalitè κτλ., σημαίνουσι κυρίως προσωπίδα! Ἐν ταύτῃ τῇ ἐτυμολογίᾳ ὑπάρχει πικρὰ μὲν, ἀλλ' εὐστοχος ἀλήθεια· διότι πᾶν ὅτι σήμερον βλέπομεν ἐν ἀνθρώποις καὶ χαρακτῆρσι δὲν εἶνε ὄντως προσωπίς, ὡς ἡ ἀρχαία persona τοῦ Ῥωμαϊκοῦ θεάτρου;

DETLEV V. GEYERN.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΛΑΥΝΑΜΙΑΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΝΑΡΩΝ.¹

Παραδίδων ἐν τῷ πνευματικῷ τῆς Κιανισβέργης ὁ Κάντιος προσήλου πάντοτε τὸ ὄμμα του εἰς παλαιὸν φοιτητοῦ ἐπενδύτην ἐκ τοῦ ὁποῦ ἔλλειπεν ἐν κομβίον. Ὁ φοιτητὴς ἐδωκέ ποτε τὸν ἐπενδύτην εἰς τὸν ῥάπτῃν ἵνα τὸν ἐπιδιορθώσῃ. Τῇ ἐπαύριον ἀρξάμενος τῶν παραδόσεων του ὁ Κάντιος ἔστρεψε τὸ βλέμμα του εἰς τὸν φοιτητὴν, καὶ ἰδὼν ὅτι δὲν ἔλλειπε τὸ κομβίον, τοσοῦτον ἐταράχθη, ὥστε ἐδέησε νὰ διακόψῃ τὸ μάθημα.

Ὁ Λούλλης γάλλος μελοποιὸς λίαν παράδοξος ὑπῆρξεν. Ὅσκις ἤκουεν ἐν τῷ θεάτρῳ μουσικὴν τινα ἀδεξίως παίζοντα τὰ παρ' αὐτοῦ τονισθέντα μέλη, ἤρπαζε πλήρως ὀργῆς τὸ ὄργανον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δυστυχοῦς καὶ τὸ ἔθραυεν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ μετενόει, παρελκόμενος εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν πλημμελήσαντα, τὸν ἐδίδασκε, τὸν ἐκαλεῖ εἰς δεῖπνον καὶ τῷ ἐφιλοδώρει νέον καὶ καλλίτερον ὄργανον. Πολλοὶ μουσικοὶ ὕστερον περιέπιπτον ἐπιτήδες εἰς λάθη ὅπως διδαχθῶσι καὶ λάθωσι νέον παρὰ τοῦ μελοποιῦ ὄργανον.

Ὁ Μαλεμβράγγιος ὁ περικλειστάτος τῶν μεταφυσικῶν τῆς Γαλλίας καὶ θεοσεβέστατος ἐφαντάσθη ποτὲ ὅτι ἐκρέματο ἀπὸ τῆς ρινὸς του σκέλος κριοῦ ἐκτομίου, καὶ παρεπονέτο πολλὰ ἔτη διὰ τὴν δυσσμίαν καὶ τὸ ἀφόρητον βῆρος. Συνδιαλεγόμενος πρὸς τοὺς φίλους του, ἴστατο ὀλίγον μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ τοὺς ἐνοχλήσῃ διὰ τῆς ἀποφορᾶς. Ἰστρὸς τις φίλος τὸν ἐθεράπευσε ἀπὸ τῆς μονομανίας ταύτης πληγώσας αὐτὸν διὰ ζυραφίου εἰς τὴν ἄκραν τῆς ρινὸς καὶ προσενεγκῶν αὐτῷ φυσικὸν σκέλος κριοῦ τὸ ὁποῖον εἶχε κεκρυμμένον ὑπὸ τὸ ἔνδυμά του. Ἄλλὰ τὸ σκέλος τοῦτο εἶναι ὀπτόν, ἐν ᾧ τὸ ἐμὸν ἦτο ὠμόν, εἶπε περιφροντὶς ὁ Μαλεμβράγγιος. Τοῦτο συμβαίνει, εἶπεν ὁ ἰατρός, ἐπειδὴ μυριάκις ἐκάθισας πλησίον τοῦ πυρός. Ὁ φιλόσοφος ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὑπὸ τῆς χαρᾶς δὲν εἶχε λόγους νὰ εὐχαριστήσῃ τῷ ἰατρῷ καὶ νὰ δοξάσῃ τὴν θεῖαν πρόνοιαν ὅτι ἀπηλλάχθη ὑπὸ τοῦ ὀχληροῦ σκέλους.

Ὁ προσφιλὴς ταῖς γυναῖξιν Ἰωάννης Παῦλος περιεφέρετο ἐν ταῖς ὁδοῖς ἔχων τὸ στήθος ἀνοικτόν, ἀνευ λαίμοδέτου, ἀνευ πύλου, ῥακενδύτης καὶ ἀκάρτα πάντοτε φέρων ὑπόδηματα. Οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες τῆς Βαυερύθης ἠθέλησάν ποτε νὰ τὸν κρατήσωσιν ὡς ἀνόητον τυχοδιώκτην, ἔσωσε δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν των ἡ μεσολάβησις τοῦ δικαιοκτοῦ.

Ἡ εὐφροσύνη καὶ πολλὰ ἄξια λόγου συγγράψασα γαλλίς Μαρία Γουρνά, φίλη καὶ θετὴ θυγάτηρ τοῦ Μονταίγνου, ἅμα ἀποθανόντος τοῦ ἐνδοξοῦ φίλου τῆς, ὑπέλαβε καθῆκον εὐλαθείας νὰ ἐμμεῖνη πιστῆ οὐ μόνον εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ γράφειν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡν ἐφόρει στολὴν κατὰ τὴν μετ' ἐκείνου συμβίωσίν τῆς. Ὁ γδοηκοντοῦτις οὕσα ἐνεδύετο κατὰ τὸν αὐτὸν συρμόν καθ' ὃν καὶ ὁπότε ἦγε τὸ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας τῆς ἔτος, ὀλίγον φροντίζουσα περὶ τῶν σκωμμάτων τοῦ ἐν Πάριστι κοινού.

¹ Τέλος. Ἴδε τεῦχος ΚΕ'.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ γνωστοῦ μυθιστορηματος «Gil Blas» κύριος Λεσάζ εἰργάζετο κάλλιστα ἀπέναντι τοῦ ἡμερησίου φωτός, ἐλησμονεῖ δὲ τὰ πάντα ἅμα τῇ ἐσπέρῃ. Ἐξεγείρετο τοῦ ὕπνου ἅμα ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, ὅσῳ ὑψηλότερον ἀνέβαινε εἰς τὸν οὐρανόν, ὅσῳ λαμπρότερον ἔφεγγε τὸ φαινὸν ἄστρον, τοσοῦτω πυκνότερα ἀνέβαινον εἰς τὴν καρδίαν του τὰ διανοήματα· ὅτε ἔδυνε ὁ ἥλιος, ἐξέλειπον παραχρῆμα καὶ αἱ διανοητικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις.

Τὰς νυκτερινὰς σκέψεις του συνέταξεν ὁ ποιητὴς Young ἔχων ἐνώπιόν του ἐπὶ τραπέζης κρανίον νεκροῦ, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν αὐτῷ καὶ ὡς λυχνία. Ἐν καιρῷ νυκτὸς περιεφέρετο πάντοτε ἐν ταῖς νεκροταφείαις ὅπως σφοδρότερον ἐξέπτηται ἡ φαντασία του ἀναπολοῦσα τὸ πρόσκαιρον καὶ τὸ μάταιον τῶν ἀνθρωπίνων.

Ὁ ποιητὴς Jong, ἐποίησε τὰς πλείστας τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ ἐν μιξ δεινροστοιχίᾳ εἰς τῆς ὁποίας ἐκείνην ἄκρον ὑπῆρχε τράπεζα, καὶ ἐφ' ἑκατέρας ἔκειτο χάρτης καὶ μλυθδοκόνδυλον.

Ὁ γάλλος ἱστοριογράφος Μεζρέυς, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὸ ἡμερησίον φῶς, καὶ ἐν καιρῷ ἡμέρας λοιπὸν εἰργάζετο ἔχων ἐνώπιόν του ἀνημμέναις λαμπάδας. Ὅλα τῆς οἰκίας του τὰ παράθυρα ἦσαν κλεισμένα ἀδιαλείπτως· ὁσκις τὸν ἐπεσεύεοντο φίλοι, προέπεμπεν αὐτοὺς μέχρι τῆς θύρας κρατῶν λύχον ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ.

Ὅσον διάφορα καὶ ἰδιόρρυθμα τὰ πνεύματα, τοσοῦτον διάφορα ἐκείνη καὶ τὰ μέσα δι' ὧν ἐζήτησαν διάχυσιν καὶ ἄνεσιν ἀπὸ τῶν ἐπιπόνων ἀσχυριῶν των. Οἱ δύο μέγιστοι τῶν κατὰ τὴν προπαραελθούσαν ἑκατονταετηρίδα φιλοσόφων ὁ Λαίβνίτιος καὶ ὁ Λώκιος ἐνησημενίζοντο ἐν ὄρχ ἀναπαύλας ἐγκύπτουτες κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν μηχανικὴν. Πολὺν χρόνον προσεπέθησεν ὁ Λαίβνίτιος νὰ βελτιώσῃ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀμαξῶν δούς οὕτω ἀφορμὴν τοῖς συγχρόνοις του νὰ καταγελάσωσιν αὐτόν.

Δεισιδαιμονιστάτος πάντων ὑπῆρξεν ὁ μέχρις ἀσεβείας προβάς Βύρων· ἐπίστευεν εἰς ἐμφανίσεις πνευμάτων, εἰς μορμολυκεία, εἰς προαισθήματα, εἰς οἰωνοὺς καὶ εἰς ἐνύπνια. Ἐν ταῖς συμποσίαις οὐτε ἔδιδεν εἰς οὐδένα, οὔτε ἐλάμβανε παρ' οὐδενὸς ἄλλας, ἐπειδὴ ἐπίστευεν ὅτι τὸ ἄλλας ἦτο ἐπικίνδυνον εἰς τὴν φιλίαν. Ἡ ἀνατροπὴ τοῦ ἀλατοδοχείου, ἡ πτώσις ψυχῶν ἀρτου, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἡ θραύσις κατόπτρου ἐφαίνοντο αὐτῷ κκίστος οἰωνὸς καὶ μέγα δυστύχημα. Ν.

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.¹

ΑΙΤΙΑ ΨΥΧΟΠΑΘΕΙΩΝ.

Ἐπάρχει δὲ, παρ' οἷς ἂν εὐρηται, ἡ νευρικὴ ἰδιοπάθεια, ἡ εὐπάθεια δηλαδὴ πρὸς νευροπαθείας καὶ δὴ καὶ πρὸς ψυχοπαθείας, ἢ ἐκ γενετῆς συμβυεῖσα ἢ ἐπίκτητος. Καὶ ἐκείνη μὲν (ἢ ἐκ γενετῆς) κληρονομεῖται ἢ ἀμέσως παρὰ τῶν γονέων, καὶ συντελεῖ εἰς

¹ Ἴδε τεῦχος ΚΕ'.

τοῦτο μάλιστα πάντων ἢ μειονεκτικῆ τῶν τοκέων φύσει· ἢ (ἐάν καὶ ἐν τῇ ἰδιοφυίᾳ τῶν γονέων ἐνυπάρχῃ) γεννᾶται κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην ἐκ τινος νόσου ἢ τινος ἄλλης ἀνωμαλίας τῆς κατὰ τὸ κυοφορεῖν ἢ τὴν μήτηρ καὶ σὺν αὐτῇ καὶ τὸ ἔμβρυον ἢ καὶ μόνον αὐτὸ διέρχεται, καὶ ἤτις τὴν τε κερκίαν τοῦ ἐμβρύου ἀνάπτουζιν παραβιάζει καὶ τὴν ἐκ τῆς παραβιάσεως αὐτῆς ἀνάπτουζιν αὐτοῦ παρακωλύει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον τὸν μετὰ τὸν τοκετὸν ἐπειδὴ καὶ παραβιάζονται αὐταὶ αἱ κατὰ τὴν εὐγνωμοσύνην μένουσι δυστυχῶς καὶ εἰς τὸν περαιτέρω βίον τοῦ νεογνοῦ πολλαίς, ἐνίοτε καὶ δι' ὅλης τῆς ζωῆς, ἀνεπανόρθωτοι, καὶ μάλιστα καὶ τὸ σύστημα τῶν νεύρων προσέβαλον.

Ἡ δὲ ἐπικτητος νευρικὴ εὐπάθεια προκύπτει καὶ ἀναπτύσσεται ἐκ παθήσεων καὶ νόσων τῶν μετὰ τὸν τοκετὸν προσβαλλουσῶν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοιούτων οἶαι ἐπὶ πολὺ διακρέσσασαι ἐπὶ τοσοῦτον παρέβλαψαν τὸν ὄργανισμὸν καὶ ἰδίᾳ τὸ νευρικὸν σύστημα ὥστε ἐπὶ μακρὸν πολλαίς, καὶ ποτε καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου καὶ αὐταὶ, κακῶς ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τε τοῦ ὄλου τῶν νεύρων συστήματος καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ αὐτῶν μέρους ἰδίᾳ, καὶ οὕτως ὥστε εἰς τέλος προκύπτει ὁ λεγόμενος locus minoris resistentiae (ἢ εὐπάθεια λοιπὸν) καὶ διατίθεται τότε τῆς ψυχῆς τὸ ὄργανον τοιοῦτον ὥστε ἐξ ἀφορμῶν ἤδη ἀσημάντων καὶ μικρῶν εὐχερῶς τε παθίσκεται καὶ ἀποκλίνει ταχύ.

Ἄλλ' ἐξετάσωμεν καὶ μερικώτερον τὰ περὶ ἐκατέρως τῶν εὐπαθειῶν τούτων, τῆς τε κληρονομικῆς καὶ τῆς ἐπικτητῆς. Κληροδοτεῖται δηλονότι εἰς τὰ τέκνα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους τὸ τε ἀγαθὸν τῆς φύσεως τῶν γονέων ὡς καὶ τὸ ἐλαττωματικὸν αὐτῶν, οἷονδὴ ποτε αὐτὸ ὄν—νοῦ, ἢ θους, σώματος, ὀρεξεων, συνθηθειῶν, διαθέσεων, κλίσεων, κλπ. Οὕτως οὖν κληρονομοῦνται πολλαίς νευροπάθειαι τινες ὅπως ὠρισμένοι καὶ ὅπως τοπικαί· ἢ κεφαλαλγία, π. χ., ἢ ἡμικρανία, ἢ καρδιαλγία, κλπ. Ὡσαύτως παρασηθισαί τινες καὶ κλίσεις ψυχικαί, μέγχι παραδόξου ἐνίοτε πιστότητος καὶ μερικότητος ἐξικνούμεναι· οὕτως π. χ. ἢ κλίσεις πρὸς ἠδονήθειαν, ἢ κλίσεις πρὸς τὴν χαροποιτικίαν, πρὸς τὴν μέθην, πρὸς αὐτὴν τὴν αὐτοκατονίαν κλπ, καὶ ὡσαύτως ἐν τῇ αὐτῇ μερικότητι καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ τοῦ ἀγχοῦ τῶν γονέων μέρους ἄλλα τινὰ σώματος τε καὶ ψυχῆς. Παραδείγματα δὲ τοιούτων διαθέσεων καὶ ιδιοτήτων, τῶν κατὰ πιστὴν κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα μεταβιβαζομένων, ἐπεφύλαξεν ἡμῖν ἢ τε ἱστορία ἢ ἰατρικὴ πολλά τε καὶ πρόδηλα, βλέπει δὲ καὶ αὐτὸς πᾶς ψυχιατρὸς ἐπίσης οὐκ ὀλίγα, καὶ οὐχ ἤττον συχνὰ καὶ τῶν ἰατρῶν ἐν γένει ἕκαστος, ἐάν ἔχη πρὸς τοῦτο τὴν τε θέλησιν καὶ ἱκανότητα τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως καὶ σὺν τούτῳ τὴν εὐτυχίαν τοῦ εἶναι ἰατρὸν τοῦ ἀσθενοῦς ἐκ πολλοῦ καὶ διὰ πολλοῦ χρόνου καὶ διαρκῶς, (εὐτυχίαν αὐτὴν ὑψίστης ἀξίας παρ' οἰκογενεῖαις ἐν αἷς τοιούτων κληρονομιῶν σπέρματα ἐκφαίνονται).

Τὸ δ' ἐν τούτοις προσοχῆς καὶ μελέτης πολλῆς ἄξιον εἶναι ἢ λυπηρὰ ἀλήθεια ὅτι συνήστερον καὶ συχνότερον καὶ ἐν ποσῷ μείζονι οὐχὶ τὸ ἀγαθὸν τῶν

γονέων ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μειονεκτικὸν τῆς νευρικῆς αὐτῶν φύσεως κληρονομοῦσι τὰ τέκνα καὶ τοῦτο ἐπιταμμένον συνήθως· καὶ τούτου πάλιν τὸ τοῦ κέντρου τῶν νεύρων ἐλαττωματικόν, αὐτὸ μάλιστα πάντων μεταβιβάζεται εἰς τὸ ἔμβρυον καὶ εἰς τὸν περαιτέρω ἔπειτα ἄνθρωπον. Κληροδοτούμενον δηλονότι τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦτο εἰς τὸν μυελὸν πρῶτον τοῦ φουμένου ἐμβρύου, (τὸν ἐγκέφαλον ἢ νωτιαῖον), γεννᾶται ἐπὶ αὐτῷ νευροπαθείας ἐνίοτε τὸ μὲν φαινόμενον ὅπως ἑτερογενεῖς καὶ ἀλλοίαις καὶ διαφόροις τῶν τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, τὸ δὲ πρῶτον ὅμως οὐσας αὐτὸ τοῦτο κληρονομικῶς ἀπὸ τῶν τοκέων, τὴν τε φύσιν καὶ ἀρχὴν καὶ οὐσίαν. Οὕτως δὴ εὐρηται ἐνίοτε ἐν οἰκογενεῖᾳ ἐν τῶν τέκνων ἐπιληψία π. χ. κατεχόμενον, ἢ παράνοιαν ἔχον τὴν πρωτόχρονον· παρ' ἄλλῃ οἰκογενεῖᾳ καὶ κωφάλαλος, κόρη ὑστερική, ἢ ἀσύμμετρος καὶ δυσμελής, ἢ ὑπὸ παλυσαρκίας καὶ ἡπερπαχύνσεως ταλαιπωρουμένη, ἐνῶ οὐδέτερος τῶν γονέων οὐτε ἐπιληπτικὸς εἶνε, οὐτε παράνοια, οὐτε κωφάλαλος, οὐτε ὑστερική ἢ μήτηρ, οὐτε δυσμελής οὐδὲ παχύσαρκος ἢ ἀσύμμετρος. Καὶ λοιπὸν φαίνεται οὕτως τῷ τὰ τοιαῦτα κατὰ τρόπον ἀπλοῦν βλέποντι καὶ ἐρευνῶντι ὅτι τὸ πρῶτον ὑπάρχει ὄντως παράδοξον καὶ ὅτι ἕκαστον τῶν νοσημάτων ἐκείνων ἐνέσκηψε καὶ ἐξετράφη εἰκῆ ὅπως καὶ ὡς αὐτόμακτον καθ' ἑαυτὸ· ἀλλὰ τῷ ἰατρῷ ὅμως οὐδὲν ἐκείνων ὑπάρχει παρὰ δόξαν, καλῶς δὲ πάντ' αὐτὰ καὶ αἰτιολογητὰ καὶ εὐκρινῆ· καὶ οὐδὲν αὐτῶν εἰκῆ ἐπισυμβάν, ἀλλὰ κατὰ νόμους ἕκαστον καὶ κατ' αἰτίαν προϋπάρχουσαν, καὶ πάντα ἐκείνα λόγῳ μόνον καὶ νόμῳ κληρονομίας. Οὕτως οὖν ἢ μὲν ἐπιληψία μετεβιβάσθη εἰς τὸ ἔμβρυον καὶ ἀνεπτύχθη ἐκ λιποσθενείας καὶ ὑπεραισθησίας καὶ ὑπερθεσμίου τοῦ ἐπιμήκου μυελοῦ καὶ τῆς βαρολείου γερφύρας τῶν γονέων, ἐπειδὴ ἢ τοιαύτη κατὰστασις τῶν μερῶν τούτων τοῦ μυελοῦ ἐπιτεινομένη παράγει τὸν νόσον ἐκείνην, τὴν ἐπιληψίαν· εἶπομεν δὲ ἤδη ὅτι τὸ ἐλαττωματικὸν τῆς φύσεως τῶν γονέων μεταδίδεται συνήθως ἐν ἐπιτάσει εἰς τὰ τέκνα. Ἡ δὲ παράνοια προήλθε (τῷ αὐτῷ, ἐννοεῖται, νόμῳ καθ' ὃν καὶ ἢ ἐπιληψία — τῷ δὴ τῆς ἐπιτάσεως) ἐξ ὑπερβαλλούσης ἀδυναμίας καὶ ὑπερβολικῆς ἐρεθιστικότητος τοῦ μυελικοῦ ἐπιπάγου. Ἡ δὲ κωφάλαλία ἐκ τῆς ἑλλειπῶς ἀναπτύξεως τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου. Ὁ δὲ ὑστερισμὸς ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἀναπτύξεως τοῦ ὄλου νευρικοῦ συστήματος. Ἡ δὲ δυσμελία καὶ ἢ ἰδιοφυία πρὸς ὑπερπύχυνσιν ἐκ τῆς ἀνεπαρκοῦς ἀναπτύξεως τῶν μερῶν τοῦ μυελοῦ τῶν τὴν θρέψιν διεπόντων, καὶ καθ' ἑξῆς ὁμοίως ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάντοτε τῆς κληρονομίας νόμον τε καὶ τρόπον. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ ὡσαύτως τρόπον συμβαίνει ὅτι ἄλλοτε πάλιν ἐπιληπτικῆς φέρ' εἶπειν μητρός τοῦτο μὲν τῶν τέκνων νοσεῖ ἡμικρανίαν, ἐκεῖνο δὲ διαβήτην, τὸ τρίτον ὑπάρχει ὑστερικοεπιληπτικὸν κτλ. Καὶ τέλος κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης αἰτιολογίας τρόπον εὐρίσκειται καὶ διασφραῖται καὶ ἢ αἰτία καὶ ὁ λόγος τοῦ ὅτι αἱ ἐλλείψεις καὶ αἱ ἀδυναμίαι τῶν γονέων οὐχὶ πάντοτε καὶ οὐχὶ ἀνεξαιρέτως κληροδοτοῦνται εἰς τὰ τέκνα, ἀλλ' ὅτι— ὅπερ καὶ τύχη ἀγαθὴ οὐχὶ τῶν σπα-

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

Ἐξ ἀξιολόγου ἄρθρου περὶ νηστείας δημοσιευμένου ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐφημερίδι *Σιών*, ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον μέρος :

Ἐν τῇ νέᾳ Διαθήκῃ αἱ νηστεῖαι τοῦ τε Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ὡς καὶ τῆς προφήτιδος Ἄννης μνημονεύονται μετ' ἐπαίνων· αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδωκε τὸ παράδειγμα πρὸς νηστείαν, νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου (Ματθ. δ', 2), ἀλλ' ἐπιτίθεται λυθρῶς ὁ Ἰησοῦς κατ' ἐκείνων, οἵτινες νηστείουσι πρὸς ἀνθρωπαρέσκειαν καὶ πρὸς ἐπίδειξιν ὅτι πραγματοποιοῦσι τὴν ἀρετὴν· «ὄταν, λέγει, νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψά σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νύψαι· ὡπὼς μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ» (Ματθ. 6', 16—18).

Καίτοι δὲ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποφαίνεται ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες φυγαδεύονται διὰ προσευχῆς καὶ διὰ νηστείας (Ματθ. 17', 20), ἀνασκευάζει ὅμως καὶ ἐπικρίνει τὰς ἐσφαλμένας περὶ νηστείας ἰδέας τῶν Φαρισαίων, οἵτινες ἐδόξαζον, ὅτι εἰς μόνην τὴν ἀποχρῆν ἐκ τῶν βρωμάτων στηρίζεται ἢ ἐκ τῆς νηστείας ἀρετῆ, καὶ ἐάν τις διέπραττε μυρία κακὰ ἠδύνατο νῆ ἐλπίσειν ὅτι ἤθελον συγχωρηθῆ, ἐάν ἀπειχεν ἐπὶ ὠρισμένον διάστημα χρόνου ἐξ ὠρισμένων βρωμάτων.

«Ἀμὴν ἀσύμετοί ἐστε; οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πονηρεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτα ἐστὶ τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον» (Ματθ. 15', 16—20).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς οὐδέποτε ἐπέβαλεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ νηστείαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκρίθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου, πρὸς οὓς ἀπήνησεν ὅτι ἐνόσφ αὐτὸς ζῆ μετ' αὐτῶν ἐν τῇ γῆ δὲν θά νηστεύσωσι, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὅμως θά νηστεύσωσι καὶ ἐκεῖνοι (Ματθ. 9', 14—15).

Καὶ ὄντως, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ οἱ Ἀπόστολοι αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλοις ἐγένοντο καὶ παράδειγμα ἀληθοῦς νηστείας. Πολλὰς φαίνονται παρασκευαζόμενοι οἱ Ἀπόστολοι διὰ νηστείας καὶ διὰ προσευχῆς εἰς σπουδαίας περιστάσεις τῆς εὐαγγελικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς ἐν τῷ κόσμῳ· ὡς, κλειτούργούντων τῶν Ἀποστόλων τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον πρὸς αὐτοὺς κτλ» (Πράξ. 13', 2). Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τοὺς πιστοὺς εἰς νηστείαν, «ἐν παντὶ συνιστώντας ἑαυτοὺς, ὡς Θεοῦ Διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν νηστείαις κτλ.» (Β'. Κορινθ. 5'. 4—6)· ὡς καὶ αὐτὸς

νίων — τὸ μειονεκτικὸν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου μυελοῦ τῶν γονέων καὶ ἐν γένει τὸ λιποσθενὲς καὶ ἐλαττωματικὸν τῆς φύσεως αὐτῶν ἐκπίπτουσι ὡς εἶπειν κατὰ τὴν κυοφορίαν καὶ ἐξαφανίζονται μεταβιβασθέντα, ἢ καὶ οὐδόλως μετεβιβάσθησαν, ὁ δὲ ἐγκέφαλος καὶ ὁ νωτιαῖος τοῦ ἐμβρύου μυελὸς φύεται καὶ προκύπτει ἀλώπητος τὴν ἀρχὴν καὶ ἐν φυσιολογικῇ περαιτέρω πορεῖ· καὶ συντελεῖ εἰς τοῦτο μάλιστα μὲν ἢ ἀγαθὴ καὶ εὐτυχῆς σύμπτωσης ἐάν πατήρ καὶ μήτηρ συμπληρῶσιν ἢ ἀναπληρῶσιν ἀλλήλους, ἐκεῖνος μὲν ἐπανορθῶν ὡς εἶπειν καὶ ἐξουδετερῶν τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ μειονεκτικὰ ἐκείνης διὰ τῶν ἑαυτοῦ προτερημάτων καὶ ἀγαθῶν προσόντων τῶν εἰς τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς ἀντιστοιχοῦντων, αὐτὴ δὲ ὡσαύτως διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτῆς ἀναπληροῦσα τὰ νοσηρὰ καὶ μὴ καλὰ ἐκείνου· καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ οὕτως ἐπιτελεῖται βεβαίῳ ἡμᾶς ἢ τε πείρα καὶ παρατήρησις ἢ ἐπὶ ἀνθρώπων καθ' ἡμέραν γινομένη ὡς καὶ τὰ ἐπὶ ζώων πρὸς τοῦτο γινόμενα καὶ γινόμενα πειράματα. Πλὴν δὲ τούτου, τοῦ κυριωτάτου, ὡς εἶπομεν, ἐπικυοῦρου, συντελεῖ προσέτι οὐχ ἥμιστος— εἰς παραγωγὴν δηλονότι ῥόδου ἐξ ἀκανθῶν— καὶ ἢ περροντισμένη καὶ κατ' ἐπιστήμην ἀγωγή καὶ παιδεία τοῦ ὑπὸ τοιαύτας δυσμενεῖς περιστάσεις κυοφορηθέντος καὶ γεννηθέντος βρέφους: βίος καὶ θρέψις ἀμφοτέρως κατὰ σκοπὸν καὶ ἀνάλογα· διηνηθῆς προσπάθεια, καὶ αὕτη κατὰ τρόπον προγεγραμμένον, πρὸς παραγωγὴν μὲν καὶ ἀνάπτουζιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ παιδὸς προσόντων σωματικῶν τε καὶ ψυχικῶν, πρὸς ἐξέλιψιν δὲ καὶ κατάπτωξιν τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ, καὶ ταύτην μὴ ἀπὸ ῥύμης μηδὲ βιαίαν ἐπιχειρουμένην, ἀλλὰ βραθυμίας καὶ ἡρέμα καὶ σπουδῆ βραδείᾳ· τέλος δὲ, ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότατον, ἢ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλιματος· ἐπειδὴ, ἐπιτυχῶς καὶ σύμφωνον τῇ φύσει τοῦ παιδὸς ἐκλεγόμενον καὶ ἐπιβαλλόμενον, αὐτὸ καὶ μόνον ἰσχύει καὶ δύναται πολλαίς νὰ ἐπανορθώσῃ καὶ ἐξελίψῃ ἐλλείψεις τῶς ἀνεπανορθώτους, νὰ ἐδραιώσῃ δὲ καὶ κρατύνῃ πλεονεκτικὰ τὰ ὑπάρχοντα· καλῶς μὲν καὶ κατὰ φύσιν ἐπιβαλλόμενον εἰς τὸν παιδα τὸ ἐπάγγελμα δι' οὗ καὶ ὑπὸ ὁ προορίζομεν αὐτὸν νὰ διαβίωσῃ, ἱκανοποιεῖ τὰς ἐμφύτους αὐτῷ κλίσεις καὶ διαθέσεις, ἀπομακρύνει δὲ καὶ ἀποκλείει πᾶσαν ἐνασχόλησιν ἀντικειμένην καὶ ἀσυμβίβαστον εἰς τὴν ἰδιοφυίαν αὐτοῦ, καὶ διαπλάττει καὶ μορφοῖ οὕτως τὸν ἐλαττωματικὸν παιδα εἰς νεανίαν πλήρη καὶ ἀρμονικὸν τὸ σύνολον, καὶ εἰς ἄνδρα δὲ καὶ εἰς γέροντα ὡσαύτως· παρὰ φύσιν δὲ ἐπιβαλλόμενον τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ἀπᾶν πρὸς τὰς ἰδιοφυεῖς τοῦ παιδὸς διαθέσεις καὶ πρὸς τὰ πλεονεκτικὰ καὶ τὰ μειονεκτικὰ αὐτοῦ, συντρίβει μὲν καὶ ἐξουθενεῖ καὶ τὸ ὀλίγον ἐνυπάρχον ἀγαθὸν τῆς φύσεως, τὰς δὲ ἐλλείψεις ταύτας τε ἐνισχύει καὶ πρὸς τὰς ὑπαρχούσας καὶ ἄλλας προσεπιφέρει.

Β. ΛΟΥΗΣ, ἰατρός.

ὁ Ἀπόστολος επανειλημμένως ἐνήστευε διήλθον, λέγει, τὸ εὐαγγελικὸν μου στάδιον ἐν δειναῖς περιστάσεσιν, ἀνὸς κἀπὸ καὶ μόχθῳ, ἐν νηστεῖαις πολλῶν κλπ.» (Β'. Κοριν. ιβ', 27). Ἐνήστευον ὁμοίως οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἀληθῆ νηστείαν, τὴν νηστείαν ἐκείνην, ἣτις ὠδήγει πρὸς τὴν ἀληθῆ ἀρετὴν· δὲν ἀπέβλεπον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀποχὴν τῶν βρωμάτων, τὸ ὁποῖον ἐπέκρινε καὶ κατεδίκασεν ὁ διδάσκαλος αὐτῶν Ἰησοῦς, ἀλλ' ἀπέβλεπον εἰς πᾶν ὅ,τι συντελεῖ πρὸς πραγματοποίησιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καὶ ἐντεῦθεν πρὸς δοῦξαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἰδίων ψυχῶν.

Ἐξ ὅλων τῶν νηστειῶν, αἵτινες ἐθεσπίσθησαν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἀρχαιοτέρα εἶναι ἡ νηστεία τῆς Τετάρτης καὶ τῆς Παρασκευῆς ἐκείνης ἐβδομάδος· αὕτη εἶναι σύγχρονος τῶν Ἀποστόλων, διότι ὑπῆρξε καὶ παρ' Ἰουδαίους πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας: «*Νηστεύω διὰ τοῦ Σαββάτου*» (Λουκ. ιβ', 12), ἔλεγεν ὁ Φαρισαῖος, ἥτοι δις τῆς ἐβδομάδος, τὸ ὁποῖον παρελήφθη ἀμέσως καὶ ἐτηρήθη καὶ τηρεῖται καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, αἱ δὲ λοιπαὶ νηστεῖαι ὠρίσθησαν μεταγενεστέρως τῶν Ἀποστόλων, ὧν πάλιν ἡ ἀρχαιοτέρα εἶναι ἡ πρὸ τοῦ Πάσχα, ἥτοι ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ἡ ὁποία κατὰ καιροὺς εἶχε λάβει καὶ μεταβολὰς· ἄλλοτε τούτέστι ἦτο μία ἐβδομάς, ἄλλοτε δύο, ἄλλοτε τρεῖς, καὶ τέλος ἐπτὰ, ὡς ἔχει καὶ σήμερον.

Φίλοι ἀναγνώσται! ὅστις πιστεύει εἰς Θεόν, ἐκείνος ἀποδέχεται καὶ ὁμολογεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐν τῇ γῆ ἀμυρτάνει, καὶ ὅτι συνεπῶς ἔχει ἀνάγκην μετανοίας διὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτοῦ, ἡ δὲ νηστεία εἶναι συντελεστικώτατος μέσος πρὸς τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Ἄλλ' ἔστω πρὸς γνώσιν ὑμῶν ὅτι ἡ νηστεία μόνη, ἡ ἀπλή τουτέστι ἀποχὴ ἐκ τῶν βρωμάτων, δὲν εἶναι αὕτη ἡ ἐπιδικωμένη ἀρετὴ, ἀλλ' εἶναι μέσος πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἀρετῆς· διότι διὰ τῆς ἀποχῆς ἐκ τῶν βρωμάτων ἀτονοῦσιν αἱ δυνάμεις τοῦ σώματος, κατευνάζονται αἱ ὀρμαὶ, καὶ ἐντεῦθεν ἡρεμεῖ ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδιά, ὅτε εὐχερῶς ἐπέρχεται ἡ μετάνοια, καὶ πραγματοποιεῖται ἡ εὐαγγελικὴ ἀρετὴ.

Στρέψωμεν λοιπόν, ἀδελφοί, ἑαυτοὺς πρὸς τὴν ἀληθῆ νηστείαν, μὴ ἀπόσχωμεν τουτέστι μόνον ἐκ τῶν βρωμάτων παραλείποντες τὴν ἀρετὴν, διότι ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου. Ἡσαΐου κραυγάζει «οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην» (Ἡσαΐ. νή', 6), ἀλλὰ πραγματοποίησωμεν τὴν ἀληθῆ νηστείαν, ἣτις μετὰ τῆς ἀποχῆς τῶν βρωμάτων συνεπάγεται ἀναποσπᾶστος καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἃς προεικόνισεν ὁ Ἡσαΐας καὶ ἐξεικόνισεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τότε μόνον καθίσταται ἡ νηστεία ἡμῶν εὐπρόσδεκτος τῷ Θεῷ· «*κρίμα δίκαιον πρὸς τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, καὶ χῆραν καὶ ὀρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένθητα μὴ καταδυναστεύητε, καὶ κακίαν ἐκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ μνησικακίῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ταύτην τὴν νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην λέγει ὁ Θεός*».

ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Ἡ λέξις Dame.

Πρὸ τῆς ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ *dāmar* (λατινιστὶ *de domina*—δέσποινα) λέξεως *dame* πρῶτοι οἱ Γάλλοι ἔθνηκαν τὴν ἀντωνυμίαν *ma*, οὕτω δὲ τὸ *madame* ἐλέγετο πρὸς τιμὴν ταῖς εὐγενεῖσι γυναιξίν. Ἀλλὰ καὶ τῶν Γάλλων βασιλέων αἱ θυγατέρες εἶχον ταύτην τὴν προσωνομίαν ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῶν. Μετὰ τὴν στέψιν Ναπολέοντος τοῦ Α', ὁ τίτλος ἐδόθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ Λατινικῶς καὶ ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου μόνη ἢ τουτου ἀδελφῇ Ἀδελφῆς ἐχαρακτηρίζετο τῷ *madame*. Ἡ λέξις *dame* εἰς Γερμανίαν εἰσῆχθη ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, ἔχουσα δὲσφηνον σημασίαν. Σήμερον ὁμοίως εἶνε ἀνάγκη νάκούηται ἐν πάσῃ ἐπισήμῳ καὶ τιμητικῇ συνομιλίᾳ. Οὕτως ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων, τὰ ἦθη καὶ ἡ δύναμις τῶν ἀρχόντων παρέχουσι ταῖς λέξεσιν ἀρετὴν σημασίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν βόρειον Σκανδιναυίαν καὶ σήμερον ἐτι ἡ γυνὴ εὐγενεστέρῃ τιμὴ λέξει χαρακτηρίζεται, ἢ διὰ τῆς λέξεως *dame*.

Ἐν τῷ ἐν Παρισίοις βιβλιοπωλείῳ τοῦ Plon ἐφάνη σπουδαῖον τοῦ Bonnaffé σύγγραμμα *Αἱ συλλογαὶ τῶν Ρισαλιέ*, ἥτοι τοῦ καρδινάλιου, ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', καὶ τοῦ στρατηγοῦ, τοῦ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'. Τὸ βιβλίον εἶναι κυρίως ἱστορία τῆς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐβδόμου μέχρι τέλους τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος καλλιστησῆς, φιλοτεχνίας καὶ προόδου τῆς τέχνης. Τὰ περιεχόμενα, πλούσια ὄντα, ποικίλα, τερπνότατα καὶ διδασκτικώτατα, ἀρτύονται ἅμα διαφερόντως καὶ διὰ πολλῶν ἀνεκδύτων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἐκτιμῶν τὴν ἐπιστημονικὴν ἱκανότητά καὶ τὰς φιλολογικὰς γνώσεις τοῦ ἐξ. κ. Σπ. Μαυρογένους, ἀρχιῆτρον τῶν Ἀνακτόρων καὶ ἰδιαιτέρου ἱατροῦ τοῦ Ἀνακτος, εὐηρεσθήθη ἀπονεῖμαι αὐτῷ τὸν ἀνώτατον πολιτικὸν βῆμα ἐν τοῦ Βεζύρου. Τὴν ἔξοχον ταύτην τιμὴν ἀνήγγειλε προφορικῶς ἡ Α. Α. Μεγαλειότης τῷ ἱατρῷ Αὐτῆς, εἴτα δὲ ἐξεδόθη καὶ τὸ σχετικὸν Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα. Πολλοὶ ἀρχαί, μεγιστᾶνες καὶ φίλοι συνεχάρησαν τῷ ἐξ. κ. Μαυρογένῃ Πασσᾷ ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ ἐνδείξει τῆς δικαίας αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας.

Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιεύωμεν ὑπὸ τὸν τίτλον ἐκπαιδευτικὰ ἄρθρον προσοχῆς ἄξιον τοῦ ἐλλογίμου κ. Ν. Φωτιάδου, κοσμήσαντος καὶ πρότερον τὸ ἡμέτερον Περιοδικὸν διὰ τῆς μελέτης αὐτοῦ *Τὸ Χρηματιστήριον καὶ ὁ Νόμος*. Αἱ ἐν αὐτῷ παρατηρήσεις περὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν ἀσυγγνώστου ἀμελείας τῆς δημοτικῆς παιδείας, ἣτις ἐστὶν ἡ βῆσις τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως καὶ τῆς προόδου παντὸς ἔθνους, παρατηρήσεις πληρέστατα

συνχόδουσαι πρὸς ὅσα καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ Κόσμου ἔγραψε περὶ τῆς ἀκαρπίας τῶν καθ' ἡμᾶς πνευματικῶν ἀγῶν, δέον νὰ ἐφελευσῶσι τὴν προσοχὴν παντὸς λογίου, τῶν σχολιακῶν καὶ ἐφορευτικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας καθόλου. Ἴνα τις θεραπευθῆ ἔκ τινος νοσήματος δέον ἐν πρώτοις νὰ προηγηθῆ ἡ τούτου διάγνωσις, ἵνα δὲ ἡ διάγνωσις ἐπιτευχθῆ δέον νὰ προηγηθῆ προσεκτικὴ καὶ ἐπίμονος ἐξέτασις τῆς καταστάσεως, τῶν συμπτωμάτων καὶ τῆς λειτουργίας τῶν ὀργάνων τοῦ νοσοῦντος. Οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νοσήματος. Οὕτε ἱεραπειᾶς θὰ τύχωμεν, οὕτε διάγνωσιν τοῦ νοσήματος θὰ κατορθώσωμεν, ἂν μὴ πρότερον πεισθῶμεν ὅτι νοσοῦμεν, ἂν μὴ πρῶτον γνῶμεν ἑαυτοὺς καὶ τὴν ἀληθῆ θέσιν ἐν ἡ εὐρισκόμεθα. Πρὸς τοῦτο συντελεῖ τὰ μέγιστα ἡ στατιστικὴ ἢ καταστατικὴ. Ἀλλὰ, στατιστικῆς μὴπω ὀργανωθείσης ἐπαρκῶς παρ' ἡμῖν, ὀφείλομεν προσέχειν τοῦλάχιστον εἰς τὰ στατιστικὰ διδόμενα τῶν ὁμοίων Κρατῶν, τῶν ἔχοντων τὸ αὐτὸ περίπου καὶ ἡμεῖς ἐκπαιδευτικὸν σύστημα. Στατιστικὴν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδεύσεως δημοσιεύσει προσεχῶς ὁ καθηγητῆς κ. Σπ. Π. Λάμπρος, ὡς παρῆρτημα δὲ ταύτης ἐξεδόθησαν ἄρτι ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας τοῦ ὁμοῦ Κράτους τρεῖς χάρται περιεχόμενες γραφικῶς τὴν κατ' ἐπαρχίαν διὰδασιν τῆς παιδείας, ὁ μὲν πρῶτος παρὰ τῷ ὅλῳ πληθυσμῷ, ὁ δεύτερος παρὰ τῷ ἀνδρικῷ φύλῳ καὶ ὁ τρίτος παρὰ τῷ γυναικίῳ φύλῳ. Τὰ πορίσματα τῶν ἐπισήμων τούτων παρατηρήσεων, πορίσματα θλιβερὰ καὶ ἀπροσδόκητα, ἐνισχύουσι τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κόσμου καὶ πάντων τῶν γραφόντων περὶ τοῦ πλημμελοῦς ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ χρησιμεύουσιν ἴσως ὡς ἀφετηρία πρὸς διάγνωσιν τοῦ νοσήματος καὶ βαθμιαίαν τούτου θεραπείαν.

Ἰδοὺ πῶς ὁ Ἀττικὸς Αἰὼν συγκοινοῦσι τὰ στατιστικὰ ταῦτα πορίσματα:

Ἐκ τοῦ δευτέρου χάρτου, τοῦ δηλοῦντος τὴν παρὰ τῷ ἀνδρικῷ φύλῳ διὰδασιν τῆς παιδείας ἐξήχομεν, ὅτι τοὺς πλείονας τῶν ἀρρένων ἐγγραμμάτων ἔχει ἡ νῆσος Ἰθάκη, ἥτοι 59—61 τοῖς 0/0, ἐν ᾧ ἡ Ἀττικὴ ἔχει μόνον 50—56 τοῖς 0/0. Τὸ ἀπίστευτον δὲ σχεδὸν τοῦτο στατιστικὸν πορίσμα προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Ἰθάκη δὲν ἔχει χωρία, ἐν αἷς ὡς γνωστὸν ἐπιπολάζει συνήθως ἡ ἄκρα ἀμάθεια.

Ἐκ τοῦ τρίτου δὲ χάρτου βλέπομεν, ὅτι ἐν τῇ Ἀττικῇ, τῇ Κερκύρᾳ, τῇ Σύρῳ αἱ ἐγγράμματοι ὑπολογίζονται εἰς 30—33 τοῖς 0/0, ἐν τῇ Τήνῳ καὶ Μήλῳ εἰς 25—30 0/0· τελευταῖαι δὲ ἐν τῇ βαθυκλογικῇ κλίμακῃ φέρονται αἱ ἐπαρχίαι Καρυστίας, Λοκρίδος, Εὐρυτανίας, Βάλτου, Βονίσης καὶ Ξηροχωρίου, Ναυπακτίας, Ὀρους (Κερκύρας), Σάμης, Καλαβρύτων, Ὀλυμπίας, Μεσσηνίας, Πυλίας, Οἰτίλου, Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ἐν αἷς ἐγγράμματοι εἰσιν 1—3 0/0 καὶ ἔσχαται αἱ ἐπαρχίαι Μεγαλοπούλεως καὶ Δωριδος, ἐν αἷς μία μόνον ἐγγράμματος δύναται νὰ εὐρεθῆ ἐπὶ ἑκατὸν γυναικῶν!

Ἡ κατάσταση αὕτη τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀναντιρρήτως θλιβερωτάτη. Τὰ τρία

τέταρτα περίπου τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ ἀγνοοῦσι καὶ ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν. Στεροῦνται πάντων τῶν πλεονεκτημάτων, ὅσα καὶ ἡ στοιχειωδὴ παιδεία δύναται νὰ χορηγήσῃ διὰ τὴν ἐνάγκησιν τοῦ τε βιωτικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν ὡς πολιτῶν καὶ ὡς δημοτῶν. Οἱ Ἕλληνες μεθ' ὅλα τὰ καλλιμάχμαρα τῶν μουσῶν τεμένη, μεθ' ὅλην τὴν πληθῶραν τῶν ἐπιστημόνων, οὖς κατ' ἔτος ἐξάγει τὸ πανεπιστήμιον, εἰμῆθα ἔθνος ἀπαιδευτον. Ἐμεριμνήσωμεν ἄγαν περὶ τῆς ἀνωτάτης παιδείσεως, τοῦλάχιστον τῆς κατ' ἐπιφάνειαν, καὶ ἐγκατελίπομεν τελῶς ἀτροφικὴν τὴν κατωτέραν. Νῦν τοῦλάχιστον, ὅτε ἐγνώσθη ἐν ὅλῃ τῇ φρικτῇ λεπτομερείᾳ ἡ ἀπαισία αὕτη ἀγραμματοσύνη, σύντονος ἃς καταβλήθη ἐνέργεια πρὸς ῥιζικὴν τοῦ κακοῦ θεραπείαν. Διότι εἶναι γελοῖον ἔθνος, ἀξιοῦν νὰ κατέχη τὴν πρωτεύουσαν ἐν Ἀνατολῇ θέσιν, ἔθνος ἐγκαυχώμενον ἐπὶ τῷ ἐκπολιτιστικῷ αὐτοῦ προορισμῷ, ὃν μόνον διὰ τῶν γραμμάτων ὁμολογεῖ ὅτι δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ, νὰ διατελῆ ἐν τῷ αὐτῷ παχυλῇ καὶ μονοῦ κτηνώδεϊ ἀμαθείᾳ».

Ἐν ταῖς τελευταῖαις σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιεύωμεν ἀγγελίαν τῆς τοῦ Σιδηροδρομοῦ Θεσσαλίας Ἀνωτάτου Μετοχικῆς Ἐταιρίας περὶ ἐκδόσεως δανείου διὰ δημοσίας ἐγγραφῆς. Σπάνια εἰσὶν αἱ ἐπιχειρήσεις αἱ ἀγγελοῦσαι ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους ἀσφαλτοῦς ἐκ προτέρου ἐπιτυχίας. Αἱ ἐπαρχίαι, δι' ὧν ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ καὶ αἱ διακλαδώσεις αὐτῆς διελύσσονται, εἰσὶν, ὡς γνωστὸν, εὐφορώταται εἰς παραγωγὴν δημητριακῶν, καπνοῦ, ἐλαίων, ἐλαιῶν καὶ ἄλλων προϊόντων, πλὴν δὲ τοῦ μόνιμου πληθυσμοῦ, συγκειμένου ἐκ 332, 705 κατοίκων, ἑκατὸν ἑταίρι χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπαρτίζουσι τὸν κινητὸν πληθυσμὸν ὅστις κατ' ἔτος διέρχεται τὰς γονίμους ταύτας χώρας. Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι ἐνεκα τῶν εὐκολιῶν, ἃς παρέξει ὁ σιδηροδρομος, ἢ τε παραγωγῇ καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐξήσουσιν ἐπαισθητῶς, ἐπομένως δὲ καὶ αἱ πρόσδοι τῆς ἐν λόγῳ ἐπιχειρήσεως ἀναπτύχθησονται.

Ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἐταιρίας γίνεται γνωστὸν ὅτι ἡ ἰσοπέδωσις τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Βώλου καὶ Λαρίσης ὁσονοῦπω περατοῦται, ἡ καθήλωσις τῶν σιδηρῶν ῥάβδων ἤρξατο, μένος τοῦ ὑλικοῦ ἐκομίσθη ἤδη, ἡ δὲ κατασκευὴ τῆς ἀποβάθρας Βώλου ἐντὸς μικροῦ περατοῦται. Ἡ δὲ ταῦ τμήματος τούτου συγκοινωνία ἀρξεται τὸ βραδύτερον κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον. Γνωστὸν ὅτι τὴν σύστασιν καὶ χρῆσιν τῆς προκειμένης σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀνέλαθεν ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὁμογενὴς τραπέζιτης κ. Θ. Α. Μαυρογορδάτος, ὅστις ἐξεχώρησεν ἅπαντα τὰ ἐπὶ τοῦ σιδηροδρομοῦ δικαιώματα αὐτοῦ τῇ Ἐταιρίᾳ ἀντὶ 22, 500, 000 φράγκων, πληρωτέων εἰς 5 δόσεις μετὰ τὴν παράδοσιν ἐκάστου τῶν 5 τμημάτων τοῦ σιδηροδρομοῦ, ἀνέλαβε δὲ δι' ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμὸν πᾶσαν προκαταρκτικὴν δαπάνην καὶ τὴν κατασκευὴν ὁλοκληρῶς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μετὰ πάντων τῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ τοῦ ἀναγκαίου κινητοῦ ὑλικοῦ.

Τῆ ἀξιοτίμῳ συντάξει τοῦ Κόσμου.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ ὑμῶν συλλογῷ ἡ «Οἰκοδέσποινα» πειρᾶται ν' ἀποδείξῃ ὅτι πάντα τὰ τῆς οἰκιακῆς χρήσεως δύναται τις νὰ εὕρῃ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τιμὰς συγκριτικῶς κατωτέρας ἢ ἐν τοῖς καταστήμασι καὶ ταῖς ἀγοραῖς τῆς Περσίας καὶ τοῦ Γαλατᾶ διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι τὰ ἐνοίκια τῶν καταστημάτων ἐν Περσίᾳ καὶ Γαλατᾷ εἰσὶ πολλῶ μᾶλλον ὑπερτιμημένα ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἀσπαζόμενος πληρέστατα, ἔστω καὶ ἐπὶ τὸ Ἀμερικανικώτατον, τὸ σύστημα, καθὼ καὶ αἱ οἰκοδέσποινα ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ δυνατόν νὰ ὑποδείξωσι τοῖς οἰκοδεσπόταις τὰ τὴν προσοχὴν αὐτῶν διαφεύγοντα, φέρω εἰς γνῶσιν τῆς ἀξιοτίμου οἰκοδεσποίνης τοῦ Κόσμου ὅτι ὁ λόγος ἐφ' οὗ βασίζεται τὴν μετὰ τὸσάυτης πεποιθήσεως ὑποστηριζομένην ἰδέαν τῆς, ἂν καὶ θεωρῇ αὐτὸν ἀπλούστατον, δὲν ἔχει βῆσιν ὑπάρξεως.

Ἐμπορευόμενοι ἀπὸ πολλοῦ ἐνταῦθα διατηρούμεν κατὰ κράτος ἐν τῇ Γαλατᾷ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατ' ἀντίστροφον δὲ λόγον πρὸς τὸν συμπερασμὸν τῆς «Οἰκοδεσποίνης», ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν εἰκοσάκιρον κατ' ἔτος ὑφιστάμεθα ὑψωμὸν ἐνοικίου ἐκ μέρους τοῦ σκληροῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει καταστήματός μας, ἐνῶ τὸ ἐνοίκιον τοῦ ἐν Γαλατᾷ ὀλονὲν ὑποβιβάζομεν καὶ ἐφέτος μάλιστα λίαν σημαντικῶς. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν περὶ ποιότητων ἐμπορευμάτων ἰσχυρισμὸν τῆς, ἀντὶ πολλῶν ἄς ἀρκεσθῆ εἰς τὸ εἶξῃς: Πᾶν ὅτι νέον καὶ πρωτοφανὲς κρατεῖται ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Γαλατᾶ, ἐνῶ τὰ μένοντα καὶ εἰς πλείστα εἶδη τὰ περισσεύματα τῶν κλασμάτων μεταβιβάζομεν εἰς τὸ τῆς Πόλεως, διὰ πολλοὺς λόγους, οὓς, ἂν ἐπιθυμῆ ἡ κ. «Οἰκοδέσποινα», δύναμεθα νὰ τῇ ἀπαριθμήσωμεν.

Εἰς τῶν συνδρομητῶν τοῦ Κόσμου.

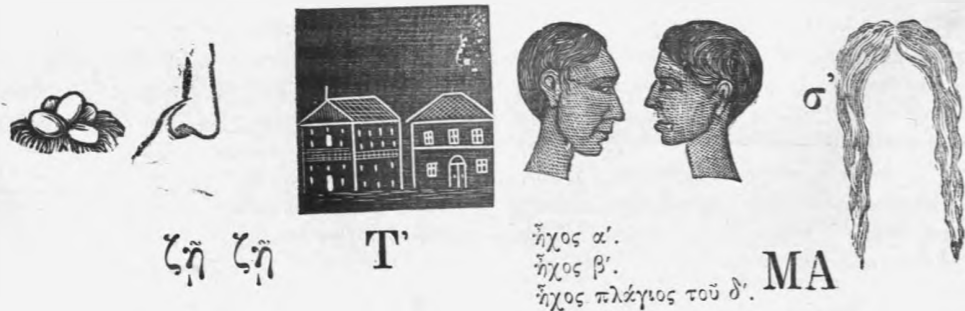
ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις.

- Τί κουφότερον πτίλου;
- Κόνις.
- Τί κουφότερον κόνεως;
- Ἀήρ.
- Τί κουφότερον ἀέρος;
- Γυνή.
- Τί κουφότερον γυναικός;
- Οὐδέν!

(Figaro).

ΑΡ. 221.—ΓΡΙΦΟΣ.

ζῆ ζῆ

T

ἤχος α'.
ἤχος β'.
ἤχος πλῆγιος τοῦ δ'.

MA

Μῦθος.

Ἐπὶ δρυὸς οὐρανομήκουσ εἰδὲ ποτε κοχλίαν ὁ ὑψιπέτης ἀετός.

— Πῶς ἀνῆλθες εἰς τοῦτο τὸ ὕψος κάθαμα τῆς γῆς;
— Ἐρπῶν, ἀπεικρίνατο ὁ κοχλίας.

ΠΑΡΕΡΓΑ.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ ΚΕ' τεύχει προβλημάτων.

Ἀρ. 211. Αἰνίγμα.— Ἡ λέξις ἐρασμία.

Ἀρ. 212. Ἐτερον.— Ἄλαλος, λάλος.

Ἀρ. 213. Ἐτερον.— Ὁ ἄξων τῆς Γῆς.

Ἀρ. 214. Τριγωνοῦσον.— Τοῦτο ἐπιδέχεται πολλὰς λύσεις, ἐξ ὧν παρατιθέμεθα τὴν ἐπομένην:

P O Δ O Σ
O Δ O Σ
Δ O Σ
O Σ
Σ

Ἀρ. 215. Λογοπαίσιον.— Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτήρ.

Ἀρ. 216. Λεξιγρίφος (Charade).— Corail.

Ἀρ. 217. Γρίφος.— Μεγαλοπρεπὲς μέγαρον ἐν Ἰσπανίᾳ.

Τὸν γρίφον τοῦτον ἔλυσε πρῶτος ὁ κ. Π. Ἰωαννίδης, ὃς καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον.

Τοῦ ὑπ' ἀρ. 202 αἰνίγματος παρελείφθη ἡ λύσις ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει, ἥτις ἐστὶν ἡ λέξις Βαλέττας ἐν ἀκροστιχίδι.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΕΑ.

ΑΡ. 218.—ΑΙΝΙΓΜΑ.

Λέξις εἰμὶ δισύλλαβος, με πέντε δὲ στοιχεῖα,
Τὸ ὄλον μου σοφὴ γυνὴ γνωστὴ τῇ ἱστορίᾳ.
Ἐν Κερναῖς. Π. Δ. Κ.

ΑΡ. 219.—ΕΤΕΡΟΝ.

Ἰσχύς ἐγγράφων εἰμ' ἐγὼ, ἔτι δὲ καὶ ἀρχαῖος
Καὶ γνωστὸς μέγας βασιλεὺς. Εἰπέ μοι, ἤμην x' ἦρος;
Μαρ. Π.

ΑΡ. 220.—ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ.
(Charade).

Dans les pronoms mon premier,
En Asie mon dernier,
Pour l'industrie mon entier.

JEAN M. SHELLES.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Γραμμὴ ἀπὸ ΒΩΛΟΥ διὰ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ εἰς ΛΑΡΙΣΣΑΝ, καὶ ἀπὸ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ διὰ ΦΑΡΣΑΛΩΝ, ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ καὶ ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ εἰς ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΝ.

ΑΠΟΛΥΨΟΣ ΠΡΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΧΟΥΣΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 23.000.000 ΦΡΑΓΚΩΝ ΔΙΗΡΗΜΕΝΟΝ ΕΙΣ 92.000 ΜΕΤΟΧΑΣ ΕΚ 250 ΦΡΑΓΚΩΝ ΕΚΑΣΤΗΝ,

Ἰδρυθεῖσα δυνάμει τοῦ ἀπὸ 30 Ὀκτωβρίου 1882 Βασιλικῷ Διατάγματος καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον Γ' τῆς Συμβάσεως τῆς 13 Μαρτίου 1882, κυρωθεῖσης ὑπὸ τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ΑΜΠ' Νομοῦ.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΑΪΤΑΝΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ

Διὰ δημοσίας ἐγγραφῆς, 92,000 μετοχῶν ἐκ 250 φράγκων ἐκάστης.

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ.

Ἡ ἐκδοσις τῶν μετοχῶν γίνεται ἐν ἰσοτιμίᾳ, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν καταβληθήσεται ὡς εἴξῃς: Ἀμα τῇ ἐγγραφῇ

ΦΡΑΓΚΑ 30 εἰς χρυσὸν ἢ εἰς ἐπιταγὴν ὕψους (chèque) ἐπὶ Γαλλίας Α'. Τῆξεως, ἢ καὶ εἰς γραμμᾶτα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἐγγραφομένους, ὀριζομένης τῆς τιμῆς τοῦ φράγκου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδόσεως παρὰ τῶν ἀναδεξαμένων τὴν ἐκδοσὶν Τραπεζῶν.

ΦΡΑΓΚΑ 45, ὡς ἄνω, κατὰ τὴν διανομὴν, γενησομένην ἀπὸ τῆς 6/18 μέχρι τῆς 9/21 Ἀπριλ. 1883· ἔτι δὲ ΦΡΑΓΚΑ 50, ὡς ἄνω, καταβληθήσονται μετὰ δύο μῆνας ἕκαστε.

Τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐταιρίας, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' ἐκάστη νέα καταβολὴ δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὰ 60 φράγκα εἰς χρυσὸν κατὰ μετοχὴν, οὐδ' ἐπιτρέπεται νὰ ζητηθῆ πρὶν ἢ παρέλθωσι πέντε μῆνες ἀπὸ τῆς προτέρας.

Οἱ καταβολὴν τινα καθυστεροῦντες μέτοχοι ὑποβάλλονται αὐτοδικαίως εἰς τὴν πληρωμὴν τούτου 8% ἔτησίως. Ἄν δὲ ἡ καθυστέρησις καταβολῆς τινος παραταθῆ ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα ἡμερῶν, ἢ Ἐταιρία, ὀψέποτε ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὰς μετοχὰς ταύτας ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Ἀθηνῶν διὰ δύο μεριστῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ καθυστεροῦντος μετόχου, κηρύττουσα ἀκύρους τοὺς ἐκδοθέντας τίτλους καὶ ἐκδίδουσα νέους ἀντ' αὐτῶν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀριθμούς.

Κατὰ τὴν διανομὴν παραδεθήσονται προσωριναὶ ἀποδείξεις δεκτικαὶ μεταβιβάσεως ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσῃ τοῦ ἰδιοκτῆτου· μετὰ τὴν πληρωμὴν δὲ τοῦ ἡμίσεος τοῦ κεφαλαίου ἀνταλλαγήσονται διὰ προσωρινῶν ἀνωνύμων τίτλων, οὗτοι δὲ βραδύτερον διὰ τῶν ὀριστικῶν τίτλων τῶν μετοχῶν.

Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΓΕΝΗΣΕΤΑΙ

ΤΗ 1022 ΜΑΡΤΙΟΥ 1883, ΗΜΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ	} Παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος· » » Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος· » » Τραπεζῇ Κωνσταντινουπόλεως.
Ἐν ΒΩΛΩ	
» ΑΛΙΣΣΗ	
» ΑΡΤΗ	} » » Προνομίουχῶ Τραπεζῇ Ἡπειροθεσσαλίας.
Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος : Παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.	
Ἐν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ	} Παρὰ τῇ Τραπεζῇ Κωνσταντινουπόλεως· » » Γενικῇ Ἐταιρίᾳ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους· » » Γενικῇ Ὀθωμανικῇ Πιστώσει· » » Ὀθωμανικῇ Ἐταιρίᾳ Συναλλαγῶν καὶ Ἀξιών.

Ἐγγραφαὶ πρὸς μεταδέδωαι καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους δεκταί,

Εἰς ΑΘΗΝΑΙΟΝ	Παρὰ τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως.
» ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ	» » Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως.
» ΜΑΣΣΑΛΙΑΝ	» » Κ ^ο Μιχ. Στ. Ροδοκανάκη.
» ΤΕΡΓΕΣΤΗΝ	» » » Ἰω. Σκαρμαγιά.
» ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ	} » τῆς Ἀγγλοαἰγυπτιακῆς Τραπεζῆς· » » Γενικῆς Τραπεζῆς τῆς Αἰγύπτου· » » τοῦ Κ ^ο Κ. Γ. Ζερβουδάκη.
(Αἰγύπτου)	
» ΚΑΪΡΟΝ	} » » Ὑποκαταστήματος τῆς Ἀγγλοαἰγυπτιακῆς Τραπεζῆς. » » » τῆς Γενικῆς Τραπεζῆς τῆς Αἰγύπτου.
» ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ	} » » Κ ^ο Χρ. Α. Ζερλέντη· » » τῶν Κ ^ο Χρυσοβελώνη Γιῶν καὶ Σ ^α .
» ΓΑΛΑΖΙΟΝ	» » » Χρυσοβελώνη Γιῶν καὶ Σ ^α .
» ΒΡΑΪΛΙΑΝ	» » » Χρυσοβελώνη Γιῶν καὶ Σ ^α .

Εἰ μὲν ὁ ἐγγραφεὶς ἀριθμὸς μετοχῶν ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν πρὸς ἐγγραφήν μετοχῶν, ἡ διανομὴ εἰς τοὺς ἐγγραφέντας γενήσεται κατὰ τὴν ὀρισθησομένην ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀναλογίαν· εἰ δὲ ὑπολειφθῇ, τότε ὁ Κ^ο Θεόδωρος Ἀ. Μαυρογορδάτος θέλει ἀναλάβει διὰ λογισμὸν αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὀμάδος αὐτοῦ τὰς μετοχάς, ἅς τὸ κοινὸν δὲν ἤθελε τυχὸν ἐγγράψαι.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀπὸ τοῦδε ἐγγραφή δι' ἀνταποκρίσεως, τῆς περὶ ταύτης αἰτήσεως συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ποσοῦ τῆς πρώτης καταβολῆς.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΑΡΤΙΖΕΤΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ :

Τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος·
» Κ ^ο ΠΑΝΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος·
» » Ἰω. ΧΩΡΕΜΗ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Προνομίουχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας·
» » ΓΕΩΡΓ. ἈΘΗΝΟΓΕΝΟΥΣ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως·
» » ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΑΡΙΛΑΟΥ.
» » ΞΕΝΟΦ. ΨΑΡΑ.

Ἦσκει αὖ πρὸς ἔκδοσιν τῶν μετοχῶν δαπάναι βαρύνουσι τὸν Κ^ο ΘΕΟΔΩΡΟΝ Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΝ.